

*Кооперація –
це
найбільш
органічний
вияв
господарської
діяльності
українського
населення.*

*Кость
Мацієвич*

Наш Вісник – це інформація з питань розвитку сільської місцевості та сільського господарства. Щоб отримувати його, надішліть нам електронну адресу. Ми хочемо зробити наш Вісник цікавим, актуальним, корисним, тому завжди чекаємо Ваші статті, повідомлення, рекомендації. Передрук матеріалів за умови посилання вітається.

Контакти:

вул. Героїв Оборони, 10, офіс 10, м. Київ, 03680, Україна

doradaukraine@gmail.com

www.dorada.org.ua

Редактор Р.Я. Корінець

Проект АгроІнвест

Цей Вісник створено в рамках Проекту «Зміцнення спроможності Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України до аналізу економічної політики та відстоювання інтересів своїх членів, а також клієнтів – дрібних та середніх виробників сільськогосподарської продукції», який фінансується Проектом Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) «АгроІнвест». Здійснення зазначеного проекту стало можливим завдяки підтримці американського народу, наданій через USAID. Зміст матеріалів Вісника необов'язково відображає точку зору USAID, Проекту «АгроІнвест» або уряду США.

ЗА ЄВРОПЕЙСКУ СИСТЕМУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ДОРАДНИЦТВА В УКРАЇНІ

сільськогосподарська дорадча діяльність - сукупність дій та заходів, спрямованих на задоволення потреб особистих селянських та фермерських господарств, господарських товариств, інших сільськогосподарських підприємств усіх форм власності і господарювання, а також сільського населення у **підвищенні рівня знань та вдосконаленні практичних навичок прибуткового ведення господарства;**

(Із Закону України «Про сільськогосподарську дорадчу діяльність»)

Для надання допомоги фермерам в цілях **відповідності стандартам сучасного, високоякісного сільського господарства** необхідно, щоб держави-члени ЄС продовжили використовувати всебічну систему консультування фермерів.

Система консультування фермерів повинна допомагати фермерам в отриманні більшої інформації про потоки матеріалів і процесах на фермах, що належать до екології, безпеки продуктів, здоров'ю та захист тварин без будь-якого впливу на їх зобов'язання виконання стандартів та їх відповідальність.

Держави-члени ЄС повинні мати систему консультування фермерів з земельних питань та з питань управління фермами, управління якою здійснюється одним або декількома призначеними органами або приватними організаціями.

Система консультування фермерів повинна **відповідати, принаймні, законним вимогам управління і хорошим сільськогосподарським і екологічним умовам.**

Фермери можуть брати участь у системі консультування фермерів на добровільній основі.

Держави-члени ЄС можуть визначити у відповідності з об'єктивними критеріями **пріоритетні категорії фермерів**, які мають доступ до системи консультування фермерів.

(Із Регламенту ЄС № 73/2009 Ради ЄС про заснування спільних правил для схем прямої підтримки фермерів в рамках Спільної сільськогосподарської політики і про заснування деяких схем підтримки для фермерів, що вносить зміни в Регламенті ЄС № 1290/2005, ЄС № 247/2006 , № ЄС 378/2007 та скасовує Регламент ЄС № 178-2003.)

Без розуму ні сокирою рубати, ні личака в'язати.

В умілого і долото рибу ловить!

Грамотний — видющий і на все тямущий.

Знання робить життя красним.

Не бажай синові багатства, а бажай розуму!

Перемагай труднощі розумом, а небезпеку — досвідом!

Хто знання має, той мур зламає.

Знання – сила.

⇒

ЗМІСТ

ХТО ПРИЙШОВ

Ігор Швайка - міністр аграрної політики та продовольства України	4
--	---

АНОНСИ

Україна аграрна – 2014	5
Інноваційні напрями професійної підготовки дорадників України	5
IV Міжнародний АгроІнвест Форум	6
VII спеціалізована виставка «АгроТехніка-2014»	7
Виставка «АгроТехСервіс-2014»	7
International Cash Crop Forum 2014	7
200 років від Дня народження Кобзаря	8
8 березня - День землевпорядника України	9
X Всеукраїнська науково-практична конференція молодих вчених і спеціалістів «Агропромислове виробництво України – стан та перспективи розвитку»	9

ДІЯЛЬНІСТЬ НАСДСУ

Тренінг "Цифрова журналістика. Продюсування мультимедійного контенту"	10
Круглий стіл "Сертифікація сільськогосподарських Дорадників та експертів-дорадників: нові підходи, теорія і практика"	10
24 з'їзд АФЗУ	11
Засідання науково-методичної комісії Мінагрополітики з розвитку сільських територій та дорадництва	11
Фільм "Промування системи дорадництва до сільськогосподарських виробників"	12
Дорадництво і місцеві органи влади	12

ГРАНТИ, КОНКУРСИ, СТИПЕНДІЇ

Конкурс локальних ініціатив з просування європейських цінностей	13
ALDA пропонує стипендії для студентів та дослідників	14
Конкурс на участь у програмі Коледжу імені Карла Фрідріха Гьорделера з питань належного врядування	14

АКТУАЛЬНА ТЕМА

Назаренко М. Як допомогти українським фермерам розрубати гордіїв вузол проблем та забезпечити продовольчу безпеку країни	15
--	----

ДОРАДЧА КООПЕРАТИВНА ШКОЛА НАСДСУ

Мітягін А.О. Розпочинаємо заняття у Дорадчій кооперативній школі НАСДСУ	18
Рижик І.О. Особливості функціонування кооперативів молочного напрямку в кооперативних системах країн Європейського Союзу	19
Васильків В. Боринський «Вулкан» - позитивний імпульс для розвитку територіальних громад	21
Прусак В. Кооператив «Вулкан»: від родини до родини	23
Бориня – селище в Карпатах	24
Блайх Е. Кооперація дозволяє зробити малий і середній бізнес успішним	25
Корінець Р.Я. Щоб кожна людина з народу могла мати користь	27
Колонка з продовженням: Науково-практичний коментар до Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію»	28

МАРКЕТИНГОВІ ПОРАДИ

Ціна на ринку живої худоби «Чародій»	41
Ціна на оптових ринках України станом на 21 лютого 2014 року	42
Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб України/ National Association of Agricultural Advisory Services of Ukraine	43

ХТО ПРИЙШОВ

Ігор Швайка - міністр аграрної політики та продовольства України

27 лютого 2014 року постановою Верховної Ради України №4305 Швайка Ігор Олександрович призначений Міністром аграрної політики та продовольства України.

Народився 25 лютого 1976 року в с. Троїцьке Цілинного району Калмицької АРСР Росії, де на той час працювали його батьки.

У 1993 році з відзнакою (золотою медаллю) закінчив Лутугінську середню загальноосвітню школу №2 Луганської області.

Освіта вища, в 1998 році закінчив навчання в національній юридичній академії України імені Ярослава Мудрого із врученням диплому про відзнаку. Спеціальність - правознавство.

З 14 серпня 1995 року до 02 грудня 1996 року працював юридичним консультантом в приватному підприємстві "Лев-92".

З 02 грудня 1996 року до 07 липня 1997 працював юрисконсультантом Акціонерного товариства "Хімпром".

З 03 вересня 1997 року до 12 грудня 1997 року працював юрисконсультантом Відкритого акціонерного товариства "АТП-16358".

З 29 червня 1998 року працював юристом приватного виробничо-комерційного підприємства "Арал".

З 30 червня 1998 року до 01 серпня 1999 року працював на посаді заступника директора з правових питань Приватної фірми "Терра".

З 02 серпня 1999 року до 13 червня 2000 року обіймав посаду голови представництва Товариства з обмеженою відповідальністю "Юридична фірма Ілляшев та партнери".

З 14 червня 2000 року до 26 жовтня 2000 року працював на посаді Генерального директора Товариства з обмеженою відповідальністю "Харківський юридичний альянс".

У 2000 році заснував і очолив юридичну фірму "Зевс".

У жовтні 2010 р. був кандидатом на пост міського голови м. Харкова.

На виборах народних депутатів України 28 жовтня 2012 року був обраний до Верховної Ради за партійним списком ВО «Свобода», в якому значився під восьмим номером. У парламенті став заступником голови Комітету з питань Регламенту, депутатської етики та забезпечення діяльності Верховної Ради України.

Голова Харківської обласної організації ВО "Свобода" (з 2008).

АНОНСИ

«Україна аграрна – 2014»

14-та Спеціалізована виставка-ярмарок

20-22 березня 2014 року

Прихід теплої справжньої весни традиційно є початком польових робіт. Саме цей період є найкращою порою для ознайомлення зі станом ринку та новітніми технологіями, демонстрації потенціалу підприємства та його позицій на ринку, залучення партнерів та замовників, просування конкурентоспроможної сільськогосподарської продукції.

XIV спеціалізована виставка-ярмарок «Україна аграрна» - агропромислова виставка, яка дає можливість продемонструвати новітні технології та досягнення всіх галузей сільського господарства.

Організатор: Національний комплекс «Експоцентр України».

Тематичні розділи виставки: Аграрна наука та освіта; Сільськогосподарська техніка, обладнання та транспорт для агропромислового комплексу; Органічне землеробство; Насіння, саджанці плодівих культур, декоративний садивний матеріал; Екологічно безпечні засоби захисту рослин, мінеральні добрива, агрохімікати та технології їх застосування; Міні-техніка, садово-городній та господарський інвентар; Тваринництво. Ветеринарна медицина та біопрепарати; Продукція бджільництва; Органічні продукти харчування.

Керівник проекту-Тахтай Олександр Миколайович

Тел. / Факс: 380 (044) 596-98-01

e-mail: agro@expocenter.com.ua

Інноваційні напрями професійної підготовки дорадників України

Всеукраїнська науково-практична конференція на тему

Дата 21 березня 2014 р

Місце: конференц-зал Міжнародного виставкового центру « Експоцентр України»

Організатори: Кафедра аграрного консалтингу та сервісу Навчально-наукового інституту післядипломної освіти Національного університету біоресурсів і природокористування України, Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб України

Конференція відбудеться в рамках Спеціалізованої виставки-ярмарку «Україна аграрна 2014».

Запрошуємо до участі!

Телефон для довідок: (099) 487-72-86

E-mail: tatiankd@yahoo.com, doradaukraine@gmail.com.

АНОНСИ

IV Международный АгроИнвест Форум:

*присоединяйтесь к обсуждению
в ВЦ «Козак-палац» (г.Запорожье)*

12 марта в выставочном центре «Козак-Палац» Запорожской торгово-промышленной палаты состоится IV Международный АгроИнвест Форум.

Организаторы мероприятия:

- Запорожская торгово-промышленная палата
- Запорожская областная государственная администрация

Форум призван стать рабочей площадкой для решения задач и проблем аграрного сектора региона, а также презентацией инвестиционных и инновационных проектов предприятий АПК.

География участников АгроИнвест Форума-2014: Запорожская, Днепропетровская, Одесская, Херсонская, Кировоградская, Харьковская, Львовская, Луганская и Киевская области.

Главной целью отраслевого мероприятия является содействие дальнейшей интеграции АПК Украины в международные рыночные структуры, внедрение зарубежного опыта для решения проблем агроперспектив региона, обзор передовых технологий.

На форуме 2014 года значительное внимание планируется уделить вопросам финансирования объектов для хранения и переработки зерна и плодоовощной продукции, животноводческих комплексов и общехозяйственных мелиоративных систем, технологиям повышения плодородия почв. Также в рамках отдельного тематического блока будут рассмотрены вопросы органического земледелия и биотоплива.

Также сообщаем, что одновременно с форумом в Выставочном центре «Козак-Палац» будет проходить XIII специализированная выставка сельскохозяйственной техники и технологий «АгроТехСервис» (с экспозициями «Биотопливо. Инновационные технологии», «Переработка сельхозпродукции», «Органическое земледелие»).

Опыт проведения АгроИнвест форума в Запорожском регионе с 2011 года выявил значительный интерес к мероприятию со стороны квалифицированных специалистов аграрной отрасли, фермерских хозяйств, научно-исследовательских институтов и частных предпринимателей.

Участие в мероприятии бесплатное при условии предварительной регистрации на сайте www.ziif.in.ua

• Справочно

Международный инвестиционный форум за годы своего существования стал профессиональной диалоговой площадкой для обсуждения перспектив развития региона, налаживания контактов запорожских предприятий с потенциальными партнерами и углубления их сотрудничества с инвесторами.

С 2007 г. организатором мероприятий под брендом ZIIF является Запорожская ТПП.

В 2011 году произошло разделение Международного инвестиционного форума на три самостоятельных отраслевых этапа: поочередно были представлены агропромышленный комплекс, машиностроение и металлургия, энергетическая отрасль. Такой подход получил одобрение со стороны участников, и последующие инвестиционные форумы в рамках программы «Стратегия развития Запорожской области на период до 2015 г.» запланировано организовать именно в таком формате.

В 2013 году АгроИнвест Форум собрал более 200 зарубежных и отечественных участников. В тематических направлениях работы форума приняли участие представители Литвы, Королевства Нидерландов, Чехии.

Сайт Форуму <http://ziif.in.ua/>

Програма Форуму <http://ziif.in.ua/images/pdf/adv.program.pdf>

Президент НАСДСУ Роман Коринец выступит на Форуме с докладом «Поддержка производства и экспорта сельхозпродукции (на примере Республики Польша)».

АНОНСИ

VII спеціалізована виставка «АгроТехніка-2014»

Час проведення: 5 – 7 березня 2014 р.

Місце проведення: ВЦ «Шувар-Експо», вул. Хуторівка, 4-Б, м. Львів.

Основна мета проведення весняної виставки - надання можливості місцевим сільгоспвиробникам, фермерам вибрати та придбати техніку, запчастини та комплектуючі на початку посівної кампанії. Агровиставка у Львові допоможе керівникам сільгоспідприємств та фермерських господарств розібратись в різноманітті сільгосптехніки, наочно оцінити пропозиції, проаналізувати можливості, співвідношення якості і ціни. Тому запрошуємо відвідати виставку всіх, хто бажає купити трактор, міні-трактор, купити комбайн, а також зацікавлених проконсультуватись та отримати поради та рекомендації фахівців щодо індивідуального вибору сільськогосподарської техніки для потреб власного господарства.

Виставка «АгроТехСервіс-2014»

З 12 по 14 березня 2014 року в м. Запоріжжі у виставковому центрі «Козак-Палац» відбудеться XIII спеціалізована виставка сільськогосподарської техніки та технологій «АгроТехСервіс 2014».

В рамках проекту традиційно будуть представлені спеціалізовані експозиції «Біопаливо. Інноваційні технології», «Переробка сільгосппродукції». Також вперше на виставці буде приділено особливу увагу тематиці «Органічне землеробство», яке має серйозні перспективи розвитку на території України.

Компанії-учасники представлять аграріям сільськогосподарську техніку та комплектуючі до неї, автозаправні комплекси та обладнання, біопаливні технології, засоби захисту рослин і добрива в т.ч. органічні, посівний матеріал, обладнання для тваринництва, системи поливу і багато іншого.

International Cash Crop Forum 2014

Ассоциация «Украинский клуб аграрного бизнеса» (УКАБ) и агентство «AgriEvent» 6 марта 2014 года проведут «International Cash Crop Forum», который состоится в гостинице Radisson Blu (ул. Ярославов Вал, 22, г. Киев).

Данное мероприятие имеет целью повысить понимание украинских производителей зерновых и масличных культур о внешних и внутренних факторах, которые будут влиять на их деятельность в этом и следующем маркетинговом году.

Всего ожидается участие более 150 представителей аграрных компаний и холдингов, ресурсных компаний и представителей прессы.

Дата: 6 марта 2014 года

Место: Гостиница «RadissonBlu» (ул. Ярославов Вал, 22, Киев)/

АНОНСИ

200 років від Дня народження Кобзаря

9 березня 2014 року український народ відзначатиме 200 років від Дня народження Т.Г.Шевченка. Шевченко залишив нам свої неоціненні духовні надбання — твори і світлу добру пам'ять про себе. Він пробуджував любов до своєї Батьківщини, кликав сильних на подвиги, вселяв у слабких надію і віру. Ми повинні завжди пам'ятати про генія українського народу.

Любіть Україну
Краплиночку раю,
Любіть її мову
Чудову благаю.

До вас я звертаюсь,
Нове покоління,
Ви наше майбутнє,
А ваше коріння,

В землі, що полита,
Козацькою кров'ю.
Живе Україна
Героїв любов'ю.

Любіть її гори,
Поля та долини,
Дніпро сивочолий
І гроно калини.

Любіть її мову,
Таку солов'їну,
І пісню любіть,
Бережіть Україну!

АНОНСИ

8 березня -

День землепорядника України

Професійне свято – День землепорядника - відзначається в Україні щорічно у другу суботу березня з 1999 року, коли таким чином Указом Президента № 1556/99 була підтримана ініціатива Державного комітету України з земельних ресурсів і Спілки землепорядників України.

Розвиток суспільства в усі часи був пов'язаний з землею, яка і зараз залишається головним засобом для існування людства і джерелом суспільного багатства.

В Україні професія землепорядника завжди користувалася повагою, тому що вона присвячена безцінному скарбу країни – її землі. Землепорядники слідкують за тим, щоб земля використовувалась раціонально і ефективно.

Зараз в Україні проводиться земельна реформа, і саме землепорядники є її безпосередніми виконавцями. Від їх професіоналізму залежить, наскільки господарськи використовується земля, в якому стані вона буде передана нащадкам.

**НАСДСУ вітає землепорядників з професійним святом!
Хай буде земля в порядку!**

**Х ВСЕУКРАЇНЬКА
науково-практична конференція
молодих вчених і спеціалістів**

**АГРОПРОМИСЛОВЕ ВИРОБНИЦТВО УКРАЇНИ –
СТАН ТА
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

20-21 березня 2014 р.

с. Созонівка

На базі Кіровоградської державної сільськогосподарської дослідної станції НААН відбудеться Х Всеукраїнська науково-практична конференція молодих вчених і спеціалістів, яка має на меті визначення нових тенденцій розвитку аграрної науки та можливість доведення розробок молодих вчених до рівня інновацій в сучасних умовах господарювання.

Адреса оргкомітету: 27602, Кіровоградська обл., Кіровоградський р-н, с. Созонівка, вул. Центральна 2,

Кіровоградська державна сільськогосподарська дослідна станція НААН,

голови оргкомітету конференції

Соколовській Ірині Миколаївні

Тел.: (0522) 31-55-74 моб. : (099) 283-98-90

E-mail: marketing-kiapv@rambler.ru

ДІЯЛЬНІСТЬ НАСДСУ

Тренінг "Цифрова журналістика. Продюсування мультимедійного контенту"

8-9 лютого 2014 року в приміщенні виставкового центру "КиївЕкспоПлаза" Андрій Мітягін, директор департаменту з міжнародних зв'язків Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України взяв участь у тренінгу "Цифрова журналістика. Продюсування мультимедійного контенту".

Мета участі - підвищення якості інформаційної роботи, зокрема Віснику НАСДСУ "Поради від Доради".

Круглий стіл "Сертифікація сільськогосподарських Дорадників та експертів-дорадників: нові підходи, теорія і практика"

13 лютого 2014 року Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб України організувала та провела разом з Департаментом науково-освітнього забезпечення

АПВ та розвитку сільських територій

Навчально-науковим інститутом післядипломної освіти і Кафедрою аграрного консалтингу та сервісу Національного університету біоресурсів та природокористування України круглий стіл "Сертифікація сільськогосподарських дорадників та експертів-дорадників: нові підходи, теорія і практика".

Учасники Круглого столу - учені економісти-аграрії, освітянці, спеціалісти дорадники та експерти-дорадники і очільники громадських об'єднань агропродовольчої сфери – у своїх виступах наголошували, що зростаюча складність економічних умов ведення бізнесу породжує специфічні проблеми, при вирішенні яких дедалі частіше підприємці відчувають необхідність участі дорадників та експертів-дорадників, що надають рекомендації. А високий професійний рівень дорадників та експертів-дорадників є запорукою успіху у бізнесі.

Сертифікація таких спеціалістів в Україні, що розпочалась з 2006 року, за програмами підготовки, затвердженими Мінагрополітики та продовольства України, потребує оновлення розроблених програм відповідно до потреб часу.

Накопичений практичний і теоретичний досвід у цих питаннях свідчить про необхідність включення в навчальний процес вивчення нових інформаційно-консультаційної технологій, що нададуть можливість надавати необхідні консультації в будь який час та в будь якому місті.

Учасники Круглого столу пропонували спрямувати тематику програми на сталий розвиток сільських територій, розвиток сімей, дітей та правового громадянського суспільства.

Доповідачами та учасникам дискусій Круглого столу були президент НАСДСУ Роман Корінець, віце-президенти НАСДСУ Тетяна Брівко, Михайло Кропивко, Іван Паньків.

ДІЯЛЬНІСТЬ НАСДСУ

24 ЗІЗД АФЗУ

14 лютого 2014 року президент Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб Роман Корінець, директор департаменту з міжнародних зв'язків НАСДСУ Андрій Мітягін взяли участь у 24 з'їзді Асоціації фермерів та приватних землевласників.

Засідання науково-методичної комісії Мінагрополітики з розвитку сільських територій та дорадництва

19 лютого 2014 року Руслан Марков, член ревізійної комісії Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України – партнера проекту USAID АгроІнвест, брав участь у засіданні науково-методичної комісії (НМК) Мінагрополітики з розвитку сільських територій та дорадництва.

Місце проведення – м. Луганськ, Луганський НАУ.

До складу НМК входять представники Міністерства аграрної політики та продовольства України, Державної установи «Науково-методичний центр інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності вищих навчальних закладів «Агроосвіта», науково-педагогічні та педагогічні працівники вищих навчальних закладів Мінагрополітики України, НУБіП України, Всеукраїнської асоціації сільських та селищних рад, Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України, ННЦ «Інститут аграрної економіки».

Основними напрямками роботи НМК є:

- координація діяльності навчально-практичних центрів розвитку сільських територій, створених на базі вищих навчальних закладів Міністерства аграрної політики та продовольства України;

- науково-методичне забезпечення організації навчання сільських та селищних голів;

- сприяння поглибленню співпраці навчально-практичних центрів розвитку сільських територій з галузевими асоціаціями, дорадчими службами, місцевим самоврядуванням;

- підготовка орієнтованих навчальних програм для короткотермінового навчання сільських та селищних голів;

- сприяння у залученні студентів до діяльності сільських та селищних рад, для написання курсових та дипломних робіт, розробки проектів розвитку територіальної громади, участі в соціально-економічному розвитку села;

- розповсюдження кращого досвіду в підготовці та підвищенні кваліфікації дорадників та експертів-дорадників;

- розповсюдження візцевого досвіду з організації підприємницької діяльності на селі;

- проведення організаційних заходів (круглих столів, конференцій, семінарів, тренінгів), спрямованих на вдосконалення діяльності навчально-практичних центрів розвитку сільських територій

- здійснення обміну досвідом роботи і науково-технічною інформацією за напрямками своєї діяльності.

ДІЯЛЬНІСТЬ НАСДСУ

Фільм "Просування системи дорадництва до сільськогосподарських виробників"

У 2014 році є дві важливі для сільськогосподарського дорадництва дати:

1. 100-річчя прийняття у США Закону Сміта-Левера, відповідно до якого на федеральному рівні створювалася служба поширення сільськогосподарських знань "екстеншен"
2. 10-річчя прийняття Закону України "Про сільськогосподарську дорадчу діяльність".

Один із Регламентів Ради ЄС -- фактично, законів Європейського Союзу - передбачає, що держави-члени ЄС повинні мати систему консультування фермерів з земельних питань та з питань управління фермами.

Така система повинна відповідати, принаймні, законним вимогам управління і хорошим сільськогосподарським і екологічним умовам. Головне завдання такої системи - допомагати фермерам в отриманні більшої інформації про потоки матеріалів і процесах на фермах, що належать до екології, безпеки продуктів, здоров'ю та захист тварин.

Важливе завдання сьогодення -- побудувати систему сільськогосподарського дорадництва в Україні, наблизити її максимально до дрібного та середнього виробника.

Що для цього треба зробити і що вже роблять для цього сільськогосподарські дорадчі служби України?

Про це фільм "Просування системи дорадництва до сільськогосподарських виробників", який створений Національною асоціацією сільськогосподарських дорадчих служб України за підтримки Проекту USAID АгроІнвест.

Фільм "Просування системи дорадництва до сільськогосподарських виробників" можна переглянути на нашій сторінці <http://www.youtube.com/channel/UCNzCacz160k0e6DJdHlrbg>.

Дорадництво і місцеві органи влади

Як створити сільськогосподарську дорадчу службу та підтримати її діяльність. Посібник для органів місцевого самоврядування та місцевої виконавчої влади. Книга з такою назвою за редакцією Р.Я. Корінця та М.П. Гриценка побачила світ у львівському видавництві «Українські технології»

Метою цього видання є підвищення ефективності реалізації Закону України «Про сільськогосподарську дорадчу діяльність».

Посібник містить опис можливостей та практики підтримки сільськогосподарської дорадчої діяльності органами місцевого самоврядування та місцевої виконавчої влади

Посібник буде корисним вже існуючим сільськогосподарським дорадчим службам для розширення та зміцнення співпраці з органи влади, а також науковцям і викладачів учбових закладів, аспірантам і студентам.

Цей посібник був створений за підтримки проекту Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) АгроІнвест. Здійснення зазначеного проекту стало можливим завдяки підтримці американського народу, наданій через USAID. Зміст матеріалів посібника необов'язково відображає точку зору проекту USAID АгроІнвест або уряду США.

Електронна версія посібника незабаром буде розіслана всім читачам нашого Вісника «Поради від Доради», а також розміщена на сайті НАСДСУ, сайтах дорадчих служб.

ГРАНТИ, КОНКУРСИ, СТИПЕНДІЇ

Конкурс локальних ініціатив

з просування європейських цінностей

До 7 березня 2014 року триватиме прийом заявок від громадських організацій та ініціативних груп на конкурс ініціатив з просування європейських цінностей у локальних громадах. Найкращі проекти отримають мікрофінансування.

Мета конкурсу: Привернення уваги широкої громадськості до європейських цінностей та стандартів шляхом формування та посилення регіонального партнерства, залучення до діалогу про європейські цінності партнерів Мережі ЦЄІ України у районних центрах та малих містах, а також відомих експертів, вчених, режисерів, письменників.

Завдання:

- Підвищити рівень свідомого розуміння громадянами європейських цінностей верховенства права, прав людини, прав меншин, людської гідності, рівності, свободи та демократії.
- Підвищити ефективність відзначення ДЄ в Україні через залучення широкого кола партнерів у райцентрах регіонів, які відзначають ДЄ, з використанням прикладів – реальних історій, представлених у методиці Форум-театру, громадських діалогів, документального кіно, аби спонукати людей до “переживання” цінностей, пов’язаних з ними почуттів та емоцій.
- Розробити та втілити якісний інформаційний супровід відзначення ДЄ.
- Залучити до діалогу про цінності експертів, учених, режисерів, письменників.

Учасники конкурсу: На конкурс можуть подаватися українські громадські організації, ініціативні групи, навчальні заклади, які готові до співпраці з мережею ЦЄІ та готові систематично з березня до травня 2014 р. проводити заходи у своїх громадах на тему європейських цінностей.

Заходи, які можуть бути підтримані в першу чергу (перелік не є вичерпним):

- Вуличні університети
- Громадянські діалоги та діяльність з порозуміння у суспільстві
- Організація публічних дискусій за методикою форум-театрів
- Показ документальних фільмів з прав людини
- Організація та проведення веб-конференцій та зустрічей з експертами
- Інноваційні форми заходів в регіонах, які відповідатимуть меті конкурсу

Критерії відбору:

- Відповідність меті конкурсу,
- Партнерство та співпраця з Мережею ЦЄІ, використання підходів та методик Мережі
- Врахування пріоритетів конкурсу,
- Обґрунтування необхідності проведення заходів.
- Можливість проведення ініціатив незалежно від фінансування

Максимальний розмір гранту становить 1500 грн., проте більшість грантів становитиме до 1000 грн. Діяльність за ініціативами повинна бути систематичною і регулярною, передбачати інформаційний супровід, висвітлення у ЗМІ та у соцмережах. Кампанія має починатися у березні, а закінчуватися – не пізніше червня 2014 р.

Кінцевий термін подання заявок – 7 березня. Заповнену аплікаційну форму просимо надіслати до 12-00 години 7 березня 2014 року на адресу euroclub.kremen@gmail.com.

Результати конкурсу буде оголошено 11 березня.

Організатором заходу виступає Центр європейської інформації у Полтавській області та громадська організація Кременчуцький інформаційно-просвітницький центр «Європейський клуб» під егідою Мережі центрів європейської інформації України за підтримки Європейської програми Міжнародного фонду «Відродження». Партнерами проекту виступають Товариство «Український Народний Дім в Чернівцях», Інститут світової політики та Мандрівний фестиваль документального кіно про права людини Docudays UA.

Деталі тут: <http://www.gurt.org.ua/news/grants/21096/>

ГРАНТИ, КОНКУРСИ, СТИПЕНДІЇ

ALDA пропонує стипендії для студентів та дослідників

"ALDA" (об'єднання локальних агентств демократії) оголошує стипендії для студентів та дослідників у пам'ять про почесного президента агентства Джанфранко Мартіні.

Студенти університету та дослідники можуть взяти участь до **30 квітня 2014 року**. Фокус їх дослідження або проекту має бути на розробці теоретичних і практичних стратегій сприяння розвитку місцевої демократії, участі громадянського суспільства та / або міжнаціонального спілкування.

Додаткову інформацію про форму заявки, відбору кандидатів, відбору проєктів, суми стипендій, можна знайти на сайті <http://www.alda-europe.eu/newSite/public/doc/scholarship-Gianfranco-Martini.pdf>.

Переможець буде оголошений на щорічній Генеральній асамблеї ALDA в червні 2014 року, де вчений представить результати його або її дослідження, які будуть широко розповсюджені.

Джанфранко Мартіні помер у жовтні 2012 року. Він був одним з ініціаторів концепції агентств місцевої демократії, і став першим президентом ALDA, коли вона була заснована в 1999 році. Протягом свого активного життя він пристрасно сприяв розвитку місцевої демократії, громадянській участі і міжетнічному діалогу, особливо в Західних Балканах.

Конкурс на участь у програмі Коледжу імені Карла Фрідріха Гьорделера з питань належного врядування

Розпочинається відбір кандидатів для участі у програмі Коледжу імені Карла Фрідріха Гьорделера з питань належного врядування Фонду ім. Роберта Боша 2014-/2015.

Подаватися можуть німецькомовні управлінці з Азербайджану, Білорусі, Вірменії, Грузії, Молдови, Росії, Туреччини та України, які працюють у громадському секторі (управління, державні підприємства, некомерційні інституції тощо) та у сфері економіки.

Подальшу інформацію щодо Коледжу та подання заявок онлайн Ви знайдете на сайті www.goerdeler-kolleg.de.

Останній термін подачі заявок: 03.03.2014.

АКТУАЛЬНА ТЕМА

Максим НАЗАРЕНКО,
Національний прес-клуб з аграрних та земельних питань

Як допомогти українським фермерам розрубати гордіїв вузол проблем та забезпечити продовольчу безпеку країни?

Нещодавно відбувся 24-й з'їзд Асоціації фермерів та приватних землевласників (АФЗУ). Його учасники в чергове гаряче обговорювали складну ситуацію, що склалася в країні та негативно позначається на їх бізнесі.

Це неправда, що все тече та все змінюється. На практиці бувають і застої. Наочний приклад цього – фермерський рух. Насправді впродовж кількох останніх років кількісно він нікуди не рухається.

Весь цей час кількість фермерських господарств залишається майже незмінною. Вона тримається на позначці 40 тис.

Це не означає, що кількість фермерських господарств зовсім не міняється. Щороку до роботи стають все нові. Та проблема полягає в тому, що така ж кількість фермерських господарств щороку перетворюється на банкрутів і тому залишають аграрний ринок.

На підтвердження цих слів президент АФЗУ Микола Миркевич навів наступні дані – за останні чотири роки 2 тис. фермерських господарств змушені були згорнути свою діяльність. Разом з їх господарями роботу втратили наймані та сезонні робітники. Таким чином, ситуація з безробіттям у сільській місцевості, яка в цей час і без того залишалася напруженою, ще більше погіршилася.

Було б наївно вважати, що позиції членів АФЗУ залишаються слабкими. Насправді, за офіційними даними, фермерські господарства обробляють 14% усіх сільгоспугідь. А це не так уже й мало, особливо, якщо врахувати, що всього в нашій країні щороку агрокультури вирощують на площі понад 40 млн. гектарів.

АФЗУ також відстоює інтереси понад 4 млн. одноосібних селянських господарств. По суті, за цією цифрою стоїть ще більша кількість наших співгромадян.

Розрахунок тут простий – в країні третина населення мешкає в селах. А це – майже 15 млн. чоловік і майже всі вони обробляють землю і виробляють інколи досить відчутні обсяги продукції, особливо, трудомісткої. За даними, озвученими під час фермерського з'їзду, особистий селянський сектор виробляє понад 90% картоплі, 85% молока, 75% яловичини, більшу частину свинини, овочів та фруктів.

На вирощуванні продуктів харчування, які входять до так званого борщового набору, спеціалізуються й фермери. Щоправда, на відміну від своїх колег-одноосібників, вони роблять ставку ще й на зернові та технічні культури, садівництво та виноградарство.

Здавалося б, за середніми та дрібними сільгоспвиробниками в усьому має залишатися якщо не перше слово, то, принаймні, й не останнє. Та проблема в тім (і на цьому делегати з'їзду акцентували особливу увагу присутніх, в тому числі й представників Міністерства аграрної політики та продовольства України), що держава їх не чує.

АКТУАЛЬНА ТЕМА

Це можна було б взяти під сумнів, якби не численні факти. На один із них у своєму виступі послався віце-президент АФЗУ Іван Якуб. Він повідомив, що рівень держпідтримки, яку надають фермерським господарствам, останнім часом щороку падав. Дійшло до того, що торік він поступився відповідному показникові десятилітньої давнини.

Зовсім інакше держава поводить у питаннях, які стосуються грошових відносин із нею. Щойно справа доходить до цього, вона одразу згадує про фермерські та особисті селянські господарства. В країні діє величезна кількість контролюючих та інспектуючих органів і всіх їх треба забезпечити роботою.

Як таке працевлаштування позначається на справах дрібних і середніх сільгоспвиробників, далі розповів Іван Якуб. З його слів, торік фермерам Київщини для того, щоб перегнати негабаритну техніку на відстань 200 кілометрів, довелося сплатити службам, які забезпечують це транспортування, 800 гривень.

Для когось ця сума видається несуттєвою, та справа в тім, що вітчизняні фермери, а тим паче, одноосібники переважно на «мерседесах» та інших представницьких іномарках не їздять.

До того ж на їх гроші постійно зазіхають численні хабарники. Виступаючи неодноразово нагадували, що без хабарів за вирішення тих чи інших питань можна навіть не братися. Особливо, якщо вони стосуються землі та орендних відносин.

За словами делегата з Полтавщини Віктора Галича, виходить, що лише 20% усіх фермерських відрахувань йде до бюджетів різних рівнів, а решта 80% осідають у кишенях хабарників.

Чимало критики припало й на Державну реєстраційну службу України. Її звинувачували в тому, що в багатьох регіонах реєстрація прав на земельні ділянки, розташовану на них нерухомість та договорів оренди відбувається вкрай повільно. Це завдає чимало клопоту власникам земельних паїв та орендарам.

Зокрема, фермери не можуть використати у сільгоспвиробництві орендовані ними гектари доти, доки відповідний договір не буде зареєстрований представниками Державної реєстраційної служби України. Інакше вони увійдуть у протиріччя з чинним земельним та податковим законодавством.

Перший заступник голови Державної реєстраційної служби України Інна Завальна визнала правоту багатьох докорів, та при цьому посилалася на те, що їх структура створилася недавно і тому їй доводиться стикатися з багатьма проблемами.

Одна з таких проблем стосується гострої нестачі кадрів у реєстраційних офісах. Запит на їх послуги перевищив усі сподівання. Тому й виникли довгі черги з числа землевласників та землекористувачів.

Інна Завальна повідомила, що багато питань, в тому числі, й кадрових, вирішується. Зокрема, штат Державної реєстраційної служби України поповнився 1200 співробітниками, спрощуються реєстраційні процедури. Все це повинно прискорити процес реєстрації земельної та неземельної нерухомості, договорів оренди.

Як очікувані зміни позначаються на аграрній економіці – покаже час, а наразі доводиться констатувати, що не стільки держава допомагає аграріям, скільки аграрії допомагають державі. За наявною у президента Української аграрної конфедерації Леоніда Козаченка інформацією, за останні 5 років із села було вимито суму, що перевищує 30 млрд. гривень. Це набагато більше, ніж АПК потребує для розвитку.

АКТУАЛЬНА ТЕМА

Гроші пішли з села за різними причинами. Одна з них – невинуватена дешевизна сільгосппродукції. За словами заступника керівника Проекту USAID «АгроІнвест» Олександра Каліберди, це пов'язано з тим, що держава нав'язує АПК непритаманну йому функцію соціального захисту населення через штучне стримування цін на продукти харчування.

Безумовно, благородно думати про малозабезпечених співгромадян, але чому це слід робити за рахунок сільгоспвиробників? Цим повинні займатися органи соціального забезпечення, а не Міністерство аграрної політики та продовольства, адже таке регулювання цін вступає в протиріччя з принципами ринкової економіки та негативно позначається на розвитку бізнесу тих же фермерів.

Ще одна причина вимивання грошей з аграрної економіки – невинуватена дорожнеча промислової продукції. Приміром, останнім часом подорожчали мінеральні добрива. Подібне з ними та з паливно-мастильними матеріалами відбувається щороку перед весняними польовими роботами. Проблема посилюється відсутністю у фермерів обігових коштів.

Учасники з'їзду відзначали, що на рекордному торішньому врожаї, що перевищив 60 млн. тонн зернових, вони майже нічого не заробили.

Експерти пояснюють це низькими закупівельними цінами на хліб, які встановилися як в Україні, так і за її межами, та з ними не погоджується Леонід Козаченко. Посилаючись на американські джерела, він сказав, що фермери США завершили 2013 рік з найбільшим за останні 50 років прибутком. І це притому, що торгують своїм зерном на тих же світових ринках, що й ми.

Чому так відбувається? Це не єдине запитання, що пролунало на з'їзді. Сподіватимемося, що новий уряд повернеться обличчям до фермерів. Від цього виграє не лише багатомільйонна армія дрібних та середніх сільгоспвиробників, але й кожен українець.

ДОРАДЧА КООПЕРАТИВНА ШКОЛА НАСДСУ

Розпочинаємо заняття у Дорадчій
кооперативній школі НАСДСУ

Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб України зі створення Дорадчої кооперативної школи НАСДСУ.

Для чого ми це робимо?

У першу чергу, ми хочемо допомогти нашим членам – сільськогосподарським дорадчим службам, сільськогосподарським дорадникам та експертів-дорадникам, а також нашим партнерам, насамперед, представникам органів влади, більш отримати більше знань про сільськогосподарську обслуговуючу кооперацію.

Ми плануємо провести дослідження проблем інформаційного забезпечення сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів. А якщо говорити просто, виявити, чи справді не вистачає людям знань про кооперацію і яких саме.

Ми плануємо провести підготувати регіональних кооперативних інструкторів, які потім будуть готувати місцевих кооперативних інструкторів. Ними стануть, насамперед, дорадники, представники органів влади.

На основі здобутого досвіду ми хочемо розробити методичні рекомендації щодо інформаційного забезпечення, процесів розвитку сільськогосподарської обслуговуючої кооперації, а також щодо поліпшення державної політики у цій сфері.

Ми плануємо робити вкладку «Дорадча кооперативна школа НАСДСУ» у нашому Віснику «Поради від Доради», а також розміщення «кооперативних» матеріалів у створеному на сайті НАСДСУ окремому розділі «Дорадча кооперативна школа НАСДСУ».

У 2015 році разом із партнерами - зокрема, із Союзом учасників сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів, Всеукраїнською асоціацією сільських і селищних рад, Асоціацією фермерів та приватних землевласників України, науковими та навчальними закладами, іншими зацікавленими особами - ми проведемо науково-практичну конференцію «Інформаційне забезпечення сільськогосподарської обслуговуючої кооперації - роль дорадчих служб: теорія, політика, практика».

НАСДСУ планує стати центром навчально-консультаційного (дорадчого) забезпечення процесів розвитку сільськогосподарської обслуговуючої кооперації. Таку діяльність, звичайно, ми будемо координувати з нашими партнерами

Дорадча кооперативна школа є частиною проекту «Зміцнення спроможності Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України у сфері розвитку сільськогосподарської обслуговуючої кооперації», який фінансується Проектом USAID АгроІнвест.

Ми закликаємо всіх: пишіть нам про проблеми сільськогосподарської обслуговуючої кооперації, діліться знайденими Вами рішеннями проблем, пишіть нам про успіхи, діліться знаннями. Хто чим багатий, той тим і ділиться! – йдеться у народній мудрості. Давайте скооперуємося і поділимося знаннями. І разом станемо багатшими. Через кооперацію людей.

Андрій Мітягін,
координатор проекту

ДОРАДЧА КООПЕРАТИВНА ШКОЛА НАСДСУ

Ірина Рижик,

Полтавський університет економіки і торгівлі

**Особливості функціонування кооперативів молочного напрямку
в кооперативних системах країн Європейського Союзу**

У країнах Західної Європи процес формування кооперативних систем триває з середини минулого століття. Той факт, що кооперативні організації залишаються популярними серед сільськогосподарських виробників, пояснюється пропозицією кооперативами найкращих умов реалізації продукції. За останні десять років у країнах із розвинутою ринковою економікою відбулися значні зміни щодо позиції сільськогосподарських кооперативів на ринку. Вони стали потужним конкурентом приватним організаціям у сфері переробки та збуту сільськогосподарської продукції. Аналіз зарубіжного досвіду країн з розвинутою економікою показує, що саме кооперація є важливим і необхідним елементом та надійною формою захисту сільгоспвиробників в умовах ринку. У країнах Європейського Союзу, таких як Великобританія, Ірландія, Швеція, Фінляндія, Данія, практично всі виробники молока є учасниками сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів [24, с. 137].

Молочарські кооперативи поділяються на ті, що збирають молоко від своїх членів-клієнтів і переробляють його, і ті, які займаються його збиранням і реалізацією переробним компаніям. У Німеччині, наприклад, лише третя частина молочарських кооперативів займаються переробкою молока, решта поставляють його у регіональні молочні центри, що функціонують на акціонерних засадах. Характерною рисою молочарського бізнесу є зростання концентрації виробництва у переробних кооперативах. Наприклад, таким кооперативам-гігантам, як «MD FOODS» у Данії, «SODSAAL» у Великобританії, «ARLA» у Швеції належить переважна частина ринку молока і молочних продуктів у їх країнах. Велика концентрація молочарського бізнесу, дає кооперативам можливість використовувати найсучасніші технології переробки, проводити гнучку товарну політику, отримувати доступ на міжрегіональні і міжнародні ринки, комбінувати молочарський бізнес з матеріально-технічним постачанням та іншими важливими послугами, послаблюючи негативний вплив сезонних коливань у виробництві молока.

Аналізуючи стан розвитку молочарської кооперації провідних країн Європи (табл. 1), слід зазначити, найбільший товарообіг у молочних кооперативах Швеції, Голландії та Ірландії. Кооперативи з переробки та збуту сільськогосподарської продукції у багатьох країнах створили великі виробничо-збутові системи.

Таблиця 1

Найбільші молочарські кооперативи Європи (станом на 2009 рік)

Назва	Країна	Оборот, млн. євро
1. Friesland Campina	Голландія	8,160
2. Arla Foods	Швеція	6,209
3. Kerry	Ірландія	4,700 (2008 р.)
4. SODIAAL	Франція	2,486
5. Nordmilch	Німеччина	1,862
6. Glanbia	Ірландія	1,830
7. Irish Dairy Board	Ірландія	1,823

ДОРАДЧА КООПЕРАТИВНА ШКОЛА НАСДСУ

У якості прикладу можна назвати італійський сільськогосподарський кооператив «Джиліо» у Реджо Емілії. Він об'єднує 10 тис. членів з 4-х областей Італії, що виробляють молоко. Підприємство цього кооперативу переробляє 60 тон молока щоденно, виробляючи більше 1 млн упаковок молока, масла, вершків, кефіру та інших молочних продуктів, які направляються більше, ніж у 30 тис. торгових підприємств. Цей кооператив широковідомий в Італії та за її межами виробництвом популярного сиру «Піраміджано». Склади Джиліо здатні зберігати до 150 тис. тон цього сиру [156, с. 51].

У більшості розвинутих країн спостерігається тенденція до формування багато-профільності кооперативів завдяки поєднанню функцій постачання, маркетингу й сервісу. Для кращого обслуговування своїх членів-сільськогосподарських товаровиробників кооперативи надають їм різні послуги і таким чином стають багатофункціональними.

Наприклад, молочарські кооперативи займаються не тільки переробкою і збутом молока. Вони поставляють у господарства своїх членів різне обладнання: доїльну техніку, холодильники, сепаратори, миючі засоби для молокопроводів. Ці кооперативи організують технічне обслуговування обладнання.

Найбільше багатофункціональні кооперативи розповсюджені у Франції (табл. 2).

Таблиця 2
Товарообіг найбільших багатофункціональних кооперативів Європи

Назва	Країна	Оборот, млрд. €
1. Terrena	Франція	3,900
2. Coopagri Bretagne	Франція	1,950
3. Agrial	Франція	1,910
4. UNICOPA	Франція	1,312
5. Cecab	Франція	1,300
6. Euralis	Франція	1,289
7. Aveve	Бельгія	0,883 (2009 рік)
8. Avebe	Нідерланди	0,653

(станом на 2008 рік)

Варто зазначити, що діяльність кооперативів у сільському господарстві країн ЄС постійно диверсифікується. Багато економічно потужних кооперативів купують цілі компанії та переробні підприємства. Так, у Швеції кооператив з вирощування і забою худоби «Scan KLS» придбав кілька боєнь; постачальницько-збутовий кооператив «Scanska Lantmannen» придбав компанію з торгівлі сільськогосподарською технікою «Kullenberg Maskin AB» [97, с. 432]. Кооперативні об'єднання найчастіше беруть на себе функції уповноважених державою закупівельних організацій. Наприклад, у Великобританії після ліквідації державної закупівельної системи «Milk Marketing Board» її функції взяла на себе фермерська молочна асоціація «Milk Marque».

ДОРАДЧА КООПЕРАТИВНА ШКОЛА НАСДСУ

Василь Васильків

БОРИНСЬКИЙ «ВУЛКАН» - ПОЗИТИВНИЙ ІМІУЛЬС
ДЛЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

П'ять років тому (врахуйте, що публікація датується 2012 роком- «Поради від Доради»), в рамках реалізації міжнародного проекту «Хайфер проджет інтернешенел», в селищі Бориня був створений обслуговуючий кооператив «Вулкан». Згодом ця міжнародна організація дістала іншу назву - «Добробут громад». Всупереч скептикам і песимістам, які тоді не вірили в успішне його функціонування, ентузіасти, що об'єдналися, довели - якщо є взаєморозуміння і бажання, можна реалізовувати багато добрих справ. Сьогодні «Вулкан» - самодостатня, перспективна організація, а його члени є добрими господарями, які з упевненістю дивляться у майбутнє.

Днями у приміщенні Боринської селищної ради відбулися чергові збори кооперативу, в яких взяли участь: віце-президент міжнародної благодійної організації «Добробут громад» (штат Арканзас, США) Петро Турілі, президент МБО «Добробут громад» Віктор Терес, координатор проекту Йосип Княжицький, заступник голови Турківської РДА Іван Січак, начальник управління агропромислового розвитку РДА Іван Струць, члени кооперативу та голови деяких сільських рад.

На фото (зліва на право): Іван Січак, Віктор Терес, Петро Турілі, Орест Яцкуляк та Богдан Комарницький обговорюють перспективи розвитку кооперації на Турківщині та залучення іноземних інвестицій.

ДОРАДЧА КООПЕРАТИВНА ШКОЛА НАСДСУ

Керівник цього об'єднання Богдан Комарницький проінформував присутніх, що вдалося зробити за 5 років. А здобутки тут чималі. В багатьох публікаціях ми вже розповідали про них. А найголовніше - кооператив став міцно на ноги. На думку Богдана Андрійовича, великим успіхом є те, що, окрім наданої матеріальної допомоги членам громад, вдалося організувати чимало пізнавальних тренінгів, навчальних поїздок, після яких є чітке бачення, як рухатися далі в плані впровадження проектів та програм. Однією з пріоритетних серед них є молочарство. Зокрема в Борині заплановано створити сироварню, потужністю 1,5-2,0 т молока на добу. Але для її функціонування необхідно розширити мережу обслуговуючих кооперативів у селах Боберка і Мохнате.

Об'єднавши їх в юридичну структуру, облаштувати там молокоприймальні пункти. Для доставки продукції необхідно придбати молоковоз, ціна якого сьогодні від 1,5 до 2 млн. грн., провести реконструкцію та ремонт приміщення. До речі, цю ідею нещодавно підтримав депутат Львівської обласної ради, голова постійної депутатської комісії з питань АПК Петро Пешко, пообіцявши своє сприяння. Виступаючи на зібранні, заступник Турківської РДА Іван Січак також наголосив, що влада готова підтримати створення кооперативів і надавати допомогу в цьому плані.

Натомість Петро Туріллі пообіцяв у майбутньому долучатися до подібних програм, залучаючи фінансових донорів, з якими співпрацюють. Але робити це можна лише в тому випадку, якщо буде дофінансування з місцевих бюджетів. По цій програмі передбачено заходи з придбання нетелів, облаштування міні-ферм, пасовищ і т. ін. Щиро вітала поважних гостей, дякуючи їм за надану допомогу, громадська активістка Турківщини Оксана Павлик вручила гостям цінні подарунки та книжки, прочитала власний вірш.

Після зборів кооперативу, перед тим, як відвідати Боринський офіс МБО «Добробут громад», Петро Туріллі вручив доільні апарати членам кооперативу - сім'ям Андрія і Степанії Іжиків з Нижнього Висоцького, Володимира і Іванни Кузанів з Маткова, Мирона та Оксани Комарницьких з Комарників. А вже в офісі усі присутні мали змогу скуштувати декілька видів сирів, ковбас, інших страв місцевого виробництва, побачити, як виготовляють вівсяну крупу, дізнатися про перспективи, що ставлять перед собою члени кооперативу.

Дякуючи гостям за турботу й допомогу, Богдан Комарницький також проінформував їх про те, що Турківщина - одна з найменш розвинутих гірських територій. Причина - відсутність ефективної державної політики впродовж десятиріч років щодо економічного розвитку громад.

Але позитивним для нас є те, що Турківщина має свою історію розвитку кооперації, виробництва та реалізації продуктів харчування: твердих сирів, бринзи, масла, сметани, йогуртів, інших молочних продуктів, меду, олії холодного тиснення, випічки бездріжджового хліба. До речі в 1939 р. надлишки цієї продукції з нашого краю відправляли в європейські країни. Великі перспективи наш край має й у розвитку туризму. Для прикладу, у свій час у нашому районі одноразово могли відпочивати 6-7 тис. осіб: в селі Розлуч - 2,5 тисячі, в Сянках - 1,5 тисячі та ще десять сіл Турківщини мали можливість приймати від 100 до 200 осіб-відпочивальників. На жаль, сьогодні можемо прийняти на відпочинок не більше як 400 бажаючих.

Реалізуючи в комплексі кооперативне виробництво та туризм, жителі наших сіл могли б отримувати чималі прибутки, як це є, скажімо, на Сколівщині чи в багатьох районах Івано-Франківщини.

Позитивно оцінив діяльність кооперативу «Вулкан» і Боринський селищний голова Орест Яцкуляк. Він закликав голів місцевих рад не бути осторонь цієї теми, активно братися за розвиток своїх територій, допомагаючи жителям в організації місцевих колективних об'єднань. Бориня для цього може служити добрим і позитивним досвідом.

Газета "Бойківщина" №26,2012
Фото автора.

ДОРАДЧА КООПЕРАТИВНА ШКОЛА НАСДСУ

Василь Прусак,
керівник проекту «Від родини до родини»,
член кооперативу «Вулкан»

Кооператив «Вулкан»: від родини до родини

Минулого року кооперативом «Вулкан» (село Бориня, Турківського р-ну), започатковано проект «Від родини до родини». Продукти від сільських родин доставляються на замовлення для міських сімей.

В рамках цього проекту реалізовано і такий проект: ОРГАНІЧНА КАРТОПЛЯ СВОЇМИ РУКАМИ – кооперативний спосіб вирощування.

Справа для тих хто дбає про своє здоров'я вживаючи якісну їжу. І тим, хто користується можливістю вести активний фізичний спосіб використання вільного часу. Ще й тим, хто хоче бути на природі, милуватись барвами природи, бережливо користуватись природними ресурсами.

Оплата робилась трьома траншами. Було вирощено біля 1500 кг картоплі. У вересні, в одну з субот, завершено проект – пан Савіцький підорав рядки, зі Львова приїхало 5 осіб і до 17.00 зібрали картоплю, завантажили в бус і доставили у Львів. Практично всю картоплю було реалізовано учасникам мережі «Від родини до родини».

Важко дається постійна підтримка діяльності мережі. Нерегулярні замовлення, не дуже великі замовлення приводять до дуже високої транспортної складової в ціні продуктів. Тому бажано буде організувати кооперативний Автомагазин. Додатково включити ще один сегмент – вже з міста для села можна запропонувати інформаційну і технічну допомогу в економії енергоносіїв в господарствах. Це дасть можливість доставляти в села новітні енергозберігаючі матеріали, а з села поставляти якісні натуральні продукти.

Співпрацюємо з кооперативним об'єднанням «Рівноправність», в котре входить «Вулкан» з Львівською аграрною дорадчою службою, яку очолю пан Іван Паньків

Думаю, що після того, як перейдемо через ці трагічні дні і події, то продовжимо формувати плани на цей рік і хочеться зробити цей проект результативнішим, в т.ч. з допомогою. НАСДСУ

ДОРАДЧА КООПЕРАТИВНА ШКОЛА НАСДСУ

Бориня – селище в Карпатах

Довідка НАСДСУ

Бориня — селище міського типу Турківського району Львівської області. Розташоване в західній частині Українських Карпат, неподалік від Стрия, над його лівою притокою річкою Боринькою, в 14 км від районного центру, в 6 км від залізничної станції Нижня Яблунка. Через Бориню проходить шосейна дорога Львів - Ужгород.

Перша письмова згадка про село Бориня відноситься до 1552 року. Селяни неодноразово виступали проти феодалного гноблення. У 1696 році Вишньський шляхетський сеймик Руського воєводства зазначав, що селяни в селі Бориня так активізувалися, що тут небезпечно жити шляхті. Для «упокорення» були послані каральні загони.

Разом з сільським та лісовим господарством мешканці Борині займалися ремеслами, зокрема ткацтвом. Ще на початку 1939 року тут платили податки 150 ткацьких майстерень.

На території селища Бориня знайдений скарб, що складається з 100 срібних римських монет II ст. н. ери.

До селища примикає хутір Штуковець.

У 1940–1959 рр було центром Боринського району Дрогобицької області.

У центрі селища розташована мурована церква Зіслання Святого Духа (Пресвятої Євхаристії) УАПЦ. Побудована 1912 року за проектом львівського архітектора Олександра Лушпинського. Має деякі риси романського стилю. Орієнтована вітарем на північ, хрещата в плані.

Мурована церква святого архангела Михаїла почала будуватися як костел у 1939 році за проектом львівського архітектора Вавжинця Дайчака. Але її так і не завершили. По війні перебудоване приміщення пристосували під селищний кінотеатр. А 2002 року розпочалося переобладнання приміщення під церкву. Реконструкція завершилася 2004 року.

Боринський професійний ліцей народних промислів і ремесел має II рівень акредитації. У навчальному закладі за державним замовленням навчають барменів, кухарів, лісників, малярів, мулярів, різальників по дереву та бересті, столярів та будівельних столярів, а також штукатурів.

Тут народився Юрій Брилинський — український актор, заслужений артист України.

Бориня - це село, котре було містечком. Частина дороги в центрі села має бруківку – так, як у Львові. Ознакою колишнього міського статусу є те, що збереглася діюча лікарня.

Ознакою теперішньої є всі теперішні негаразди: дороги, недовіра, брак коштів, відсутність інформації ...

А ще тут спокій... Спокій додають і гори і природа. Тут не варто і важко бігати. Тут можна відпочивати.

Але місцевим господарям все ж треба і заробляти. У цьому їм допомагає сільськогосподарський обслуговуючий кооператив «Вулкан»

ДОРАДЧА КООПЕРАТИВНА ШКОЛА НАСДСУ

Ерік Блайх,
керівник проекту USAID АгроІнвест

КООПЕРАЦІЯ ДОЗВОЛЯЄ ЗРОБИТИ МАЛИЙ І СЕРЕДНІЙ БІЗНЕС УСПІШНИМ

Малі та середні виробники сільськогосподарської продукції в Україні виробляють більшу частину фруктів, овочів, молока, м'яса. Однак обмеженість власних ресурсів не дає можливості кожному з них поодиночці застосовувати сучасні технології виробництва, зберігання та переробки продукції, пропонувати на ринок гуртові партії виробленої ними продукції. Як наслідок, продуктивність і прибутковість їхнього виробництва у порівнянні з великими компаніями залишається невисокою. Малі та середні виробники програють у конкурентній боротьбі, виходять із бізнесу, що, у свою чергу, породжує низку соціально-економічних проблем на селі, передусім — безробіття, зниження життєвого рівня сільського населення.

Одним із напрямків діяльності проекту USAID АгроІнвест є компонент «Сприяння розвитку ринкової інфраструктури для малих і середніх виробників продукції». Його мета — зміцнення маркетингових груп, організацій виробників і сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів, а також створення й розвиток ефективних маркетингових каналів постачання та збуту продукції для малих і середніх сільськогосподарських товаровиробників.

У рамках цього компоненту проект надає допомогу організаціям виробників, насамперед сільськогосподарським обслуговуючим кооперативам, із розширення спектру послуг своїм членам шляхом створення нових потужностей для первинної переробки, зберігання та постачання продукції на ринки гуртовими партіями.

Світова практика переконує, що, об'єднуючи власні ресурси у кооперативах, малі та середні виробники отримують можливість застосовувати новітні технології, сформувати свої маркетингові канали збуту продукції і тим самим зміцнити власні позиції на ринку, отримувати більшу додану вартість.

Із початку нашої діяльності понад 550 представників (50% — жінки) із 50 організацій виробників отримали підтримку. 9 кооперативів — 3 молочарські, 3 зі зберігання овочів і ягід, по 1 із виготовлення збалансованих комбікормів, переробки лікарських та олійних культур, переробки біомаси одержали грантову підтримку. Проект підтримує ініціативи зі створення 2 регіональних ринків, 4 місцевих ринків і 2 логістичних об'єктів із метою сприяння доступу малих і середніх виробників до ринкової інфраструктури.

ДОРАДЧА КООПЕРАТИВНА ШКОЛА НАСДСУ

Ми розуміємо, що сільськогосподарська кооперація в Україні, особливо сільськогосподарська обслуговуюча кооперація, тільки відроджується. Потребує удосконалення законодавство. Селяни, фермери, ініціатори кооперативного руху мають недостатньо знань і навичок у цій галузі, а створені ними організації ще тільки перебувають у фазі становлення. Проект USAID АгроІнвест підтримує формування та покращання як формальних, так і неформальних інститутів, організацій. За підтримки українських фахівців розроблено проект нової редакції Примірного статуту сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу, яка була затверджена Міністерством аграрної політики та продовольства України, нову редакцію Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію». Надається підтримка зі зміцнення спроможності українських неурядових організацій — Союзу учасників сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів України, Національній асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України, Асоціації фермерів та приватних землевласників України, чия діяльність пов'язана із розвитком сільськогосподарської обслуговуючої кооперації. У рамках проекту проводяться семінари, тренінги, круглі столи з актуальних проблем кооперативного руху.

Підтримка розробки цього коментаря Національною асоціацією сільськогосподарських дорадчих служб України є також внеском проекту у розвиток сільськогосподарської кооперації в Україні. Ми розуміємо: чим більше громадян — селян, фермерів, підприємців — державних службовців, депутатів усіх рівнів, громадських активістів знатимуть положення Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію», тим швидше кооперативні ідеї стануть невід'ємною частиною суспільного життя, тим більше буде в країні кооперативів, хороших і різних.

Ми переконані, кооперація дозволяє зробити успішним і привабливим малий і середній сільськогосподарський бізнес, особливо для молоді. Враховуючи те, що в селах України проживає третина населення, можна сміливо говорити, що кооперацію слід розглядати як інструмент зміни на краще життя сільської громади.

Це доволі складний і тривалий шлях — відродження сільськогосподарської обслуговуючої кооперації в Україні. Сподіваємося, що цей коментар буде доброю підмогою на цьому шляху.

ДОРАДЧА КООПЕРАТИВНА ШКОЛА НАСДСУ

Р.Я. Корінець,
президент Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих
служб України

ЩОБ КОЖНА ЛЮДИНА З НАРОДУ МОГЛА МАТИ КОРИСТЬ

Наш великий земляк, визнаний світом класик кооперації Михайло Туган-Барановський писав, що в кооперації не повинно бути вчених жерців, голоси яких не доходять до натовпу. Будь-яка книжка, присвячена питанням кооперації, має бути такою, щоб її при бажанні змогла прочитати й зрозуміти кожна людина з народу.

Під час підготовки цього коментаря ми поставили перед собою завдання — зробити його максимально простим і зручним для користування.

Він складається з декількох частин:

Коментарі

Тут ви знайдете детальний постатейний науково-практичний коментар до Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію». Прокоментовані всі положення цього Закону та роз'яснені можливості застосування його норм з урахуванням положень актів законодавства, у тому числі й тих, на які відсутнє пряме посилання у зазначеному Законі.

Ця частина містить також короткий коментар до Закону України «Про кооперацію», в якому роз'яснено окремі положення цього Закону. Насамперед, ті, які пов'язані із сільськогосподарською кооперацією та не знайшли відображення у Законі України «Про сільськогосподарську кооперацію».

Додатки

У цій частині наведено як перелік правових актів, що регулюють відносини у галузі сільськогосподарської кооперації, так і тексти найбільш важливих із них.

Витяг із Декларації про кооперативну ідентичність, прийняту XXXI Конгресом Міжнародного кооперативного альянсу у 1995 році, допоможе вам краще зрозуміти міжнародні кооперативні принципи.

Тут є також інформація про організації (державні та недержавні), чия діяльність пов'язана із сільськогосподарською кооперацією. Це допоможе користувачам довідатися про їхню діяльність, встановити з ними контакт із метою отримання допомоги щодо створення та діяльності кооперативів.

Список літератури, зокрема такої, що використана під час підготовки коментаря, допоможе тим, хто виявить бажання більш глибоко вивчати питання кооперації.

Акцент у коментарі зроблено на можливість практичного застосування кожної статті Закону різними групами користувачів. Комусь буде досить і тих роз'яснень, що наведені в коментарі, а хтось захоче більш глибоко вивчити те чи інше питання й скористається посиланнями, наведеними в коментарі до інших нормативно-правових актів чи спеціальної літератури.

Ми усвідомлюємо, що таке видання ми випускаємо вперше, тому завжди можна знайти огріхи й недосконалості. Саме тому звертаємося до всіх: надсилайте свої пропозиції щодо його поліпшення до Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України. Ми разом, скооперувавшись, зможемо зробити його кращим, таким, щоб кожна людина з народу могла мати користь.

ДОРАДЧА КООПЕРАТИВНА ШКОЛА НАСДСУ

КОЛОНКА З ПРОДОВЖЕННЯМ

НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ КОМЕНТАР
ДО ЗАКОНУ УКРАЇНИ
«ПРО СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКУ КООПЕРАЦІЮ»ЗАКОН УКРАЇНИ
Про сільськогосподарську кооперацію

Цей Закон визначає правові, організаційні, економічні та фінансові особливості утворення та діяльності сільськогосподарських кооперативів.

Преамбула Закону — це вступна частина, яка стисло інформує нас про мету його прийняття: визначення *особливостей* (правових, організаційних, економічних, фінансових) утворення і діяльності *виключно* сільськогосподарських кооперативів.

При цьому преамбула не дублює зміст інших структурних елементів Закону та не містить правових норм, але, будучи невід'ємною частиною Закону, враховується під час його тлумачення та застосування.

Визначенням сфери дії Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію» у преамбулі виокремлено межі застосування цього акта: тільки сільськогосподарська кооперація. Усі інші відносини, які не підпадають під визначальні положення, не є предметом регулювання цього Закону (наприклад, споживча кооперація).

Розділ І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Основні поняття

1. У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні.

Кооперативні виплати у сільськогосподарському обслуговуючому кооперативі — повернення його членам частини попередньо надлишково сплаченої вартості наданих кооперативом послуг відносно їх фактичної вартості, що розподіляється за результатами фінансового року між його членами.

Кооперативні виплати є однією із фундаментальних специфічних ознак, що відрізняє кооператив як особливу неприбуткову форму господарської діяльності від різноманітних організаційно-правових форм підприємництва (діяльності з метою отримання прибутку). За своєю економічною природою кооперативні виплати — це повернення кооперативом надлишково отриманих коштів за обслуговування його членам пропорційно обсягам користування послугами кооперативу після визначення фактичної собівартості наданих послуг за результатами фінансового року.

Кооперативні виплати визначають специфічну неприбуткову економічну природу кооперативів, як форми господарювання і характерні для багатьох видів кооперативів. Визначення терміну «кооперативні виплати» у базовому Законі «Про кооперацію» відрізняється і не поширюється на сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи. Але слід зазначити, що ця відмінність не є принциповою і має редакційний характер (див. табл. 1).

ДОРАДЧА КООПЕРАТИВНА ШКОЛА НАСДСУ

Таблиця 1

Поняття «кооперативні виплати»

Закон України «Про сільськогосподарську кооперацію»	Закон України «Про кооперацію»
Кооперативні виплати — це повернення членам кооперативу частини попередньо надлишково сплаченої вартості наданих кооперативом послуг відносно їх фактичної вартості, що розподіляється за результатами фінансового р. між його членами	Кооперативні виплати — це частина доходу, що розподіляється за результатами фінансового р. між членами кооперативу <i>пропорційно їх участі в господарській діяльності</i> кооперативу у порядку, визначеному рішенням вищого органу управління кооперативу

Закон України «Про сільськогосподарську кооперацію» конкретизує та уточнює визначення кооперативних виплат для сільськогосподарських кооперативів — отриманий кооперативом дохід не просто розподіляється між членами, а повертається їм пропорційно їх участі в господарській діяльності (збуту через кооператив сировини, продукції її переробки, закупівлі засобів виробництва, користування технологічними послугами кооперативу у відповідних обсягах).

Кооперативні виплати у сільськогосподарському обслуговуючому кооперативі можливі лише за двох умов:

члени сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу сплатили вартість послуг за попередньою ціною;

члени сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу сплатили за послуги суму більшу, ніж їхня фактична (реальна) вартість.

Слід зауважити, що у сільськогосподарському обслуговуючому кооперативі у формі кооперативних виплат може повертатися не вся надлишкова вартість наданих кооперативом послуг відносно їх фактичної вартості, а тільки частина, розмір якої визначається загальними зборами сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу.

Механізм визначення розміру та нарахування кооперативних виплат у розрізі видів діяльності кооперативу (якщо кооператив здійснює декілька видів діяльності) встановлюється Правилами внутрішньогосподарської діяльності сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу.

За бажанням членів кооперативу та на основі рішення загальних зборів членів кооперативу кооперативні виплати можуть бути використані на збільшення додаткового паю членів кооперативу.

Правила внутрішньогосподарської діяльності кооперативу — нормативний документ, що встановлює вимоги до провадження господарської та іншої діяльності кооперативу відповідно до законодавства та статуту кооперативу.

Правила внутрішньогосподарської діяльності вперше передбачено Законом України «Про сільськогосподарську кооперацію» в редакції Закону від 20.11.2012 [№ 5495-VI](#) як обов'язковий внутрішній локальний нормативно-правовий акт сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу. Правила внутрішньогосподарської діяльності сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу встановлюють механізми та способи реалізації положень статуту конкретного кооперативу з урахуванням особливостей його господарської діяльності.

У Правила доцільно включати ті положення, які регулюють взаємовідносини між членами кооперативу та/чи між кооперативом та його членами, що можуть змінюватися, через це їх недоцільно включати до статуту кооперативу.

Законодавством не передбачено, хто і в якому порядку затверджує Правила внутрішньогосподарської діяльності кооперативу. Виходячи із контексту Законів України «Про сільськогосподарську кооперацію» та «Про кооперацію», враховуючи, що такі Правила встановлюють механізм і способи реалізації положень статуту кооперативу, тобто практично мають таку ж силу, що і статут кооперативу, тому він повинен затверджуватися рішенням загальних зборів членів (зборів уповноважених) кооперативу.

Примірні правила внутрішньогосподарської діяльності сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу затверджені наказом Мінагрополітики від 30 жовтня 2013 р. № 643.

ДОРАДЧА КООПЕРАТИВНА ШКОЛА НАСДСУ

Більш детально про Правила внутрішньогосподарської діяльності сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу див. коментарі до ст. 8 Закону.

Сільськогосподарська кооперація — система сільськогосподарських кооперативів, їх об'єднань, утворених із метою задоволення економічних, соціальних та інших потреб членів кооперативів.

Відповідно до Закону України «Про кооперацію», кооперація — це система кооперативних організацій, створених із метою задоволення економічних, соціальних та інших потреб своїх членів. Таким чином, сільськогосподарську кооперацію можна розглядати як частину системи (підсистему) кооперації або одним із видів кооперації, що має певні особливості, відображені у Законі України «Про сільськогосподарську кооперацію». Це підтверджується положеннями ст. 5 Закону України «Про кооперацію», згідно з якою особливості функціонування сільськогосподарської кооперації визначаються Законом України «Про сільськогосподарську кооперацію».

Сільськогосподарський виробничий кооператив — сільськогосподарський кооператив, що утворюється шляхом об'єднання фізичних осіб, які є виробниками сільськогосподарської продукції, для провадження спільної виробничої або іншої господарської діяльності на засадах їх обов'язкової трудової участі з метою одержання прибутку.

Під англійським словом «кооператив» (cooperative) у світі розуміють, як правило, обслуговуючий кооператив без додавання слова «обслуговуючий» (service). Поняття «виробничий кооператив» (production cooperative) у міжнародній практиці існує, але не набуло широкого розповсюдження. Воно замінюється конкретними формами виробничих об'єднань, специфічних для регіону/країни: колективне господарство — у СРСР, кібуц — в Ізраїлі, мондрагон — в Іспанії тощо.

Визначення виробничого кооперативу наведено в Цивільному та Господарському кодексах України, а також в Законі України «Про кооперацію».

Цивільним кодексом України в залежності від мети діяльності (одержання прибутку та наступного його розподілу між учасниками) господарські товариства та виробничі кооперативи об'єднанні в єдину категорію *підприємницьких* товариств (стаття 84). При цьому виробничий кооператив визначається як добровільне об'єднання *громадян* на засадах членства для спільної виробничої або іншої господарської діяльності, яка базується на їхній *особистій трудовій участі* та об'єднанні його членами майнових пайових внесків. Статутом кооперативу та законом може бути передбачено участь у діяльності виробничого кооперативу на засадах членства також інших осіб (частина перша ст. 163 Кодексу).

Господарський кодекс України розглядає кооперативні підприємства як *корпоративні* підприємства (частина п'ята ст. 63). Виробничим кооперативом (частина перша ст. 95 Кодексу) визнається добровільне об'єднання *громадян* на засадах членства з метою спільної виробничої або іншої господарської діяльності, що базується на їхній *особистій трудовій участі* та об'єднанні майнових пайових внесків, участі в управлінні підприємством та розподілі доходу між членами кооперативу відповідно до їх участі у його діяльності.

У Законі України «Про кооперацію» міститься найбільш загальне поняття виробничого кооперативу — це кооператив, який утворюється шляхом об'єднання *фізичних осіб* для спільної *виробничої* або іншої господарської діяльності на засадах їх *обов'язкової трудової участі* з метою *одержання прибутку* (стаття 2).

- Більш детально про Правила внутрішньогосподарської діяльності сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу див. коментарі до ст. 8 Закону.
- **Сільськогосподарська кооперація — система сільськогосподарських кооперативів, їх об'єднань, утворених із метою задоволення економічних, соціальних та інших потреб членів кооперативів.**

ДОРАДЧА КООПЕРАТИВНА ШКОЛА НАСДСУ

- Відповідно до Закону України «Про кооперацію», кооперація — це система кооперативних організацій, створених із метою задоволення економічних, соціальних та інших потреб своїх членів. Таким чином, сільськогосподарську кооперацію можна розглядати як частину системи (підсистему) кооперації або одним із видів кооперації, що має певні особливості, відображені у Законі України «Про сільськогосподарську кооперацію». Це підтверджується положеннями ст. 5 Закону України «Про кооперацію», згідно з якою особливості функціонування сільськогосподарської кооперації визначаються Законом України «Про сільськогосподарську кооперацію».
- Сільськогосподарський виробничий кооператив — сільськогосподарський кооператив, що утворюється шляхом об'єднання фізичних осіб, які є виробниками сільськогосподарської продукції, для провадження спільної виробничої або іншої господарської діяльності на засадах їх обов'язкової трудової участі з метою одержання прибутку.**
- Під англійським словом «кооператив» (cooperative) у світі розуміють, як правило, обслуговуючий кооператив без додавання слова «обслуговуючий» (service). Поняття «виробничий кооператив» (production cooperative) у міжнародній практиці існує, але не набуло широкого розповсюдження. Воно замінюється конкретними формами виробничих об'єднань, специфічних для регіону/країни: колективне господарство — у СРСР, кібуц — в Ізраїлі, мондрагон — в Іспанії тощо.
- Визначення виробничого кооперативу наведено в Цивільному та Господарському кодексах України, а також в Законі України «Про кооперацію».
- Цивільним кодексом України в залежності від мети діяльності (одержання прибутку та наступного його розподілу між учасниками) господарські товариства та виробничі кооперативи об'єднанні в єдину категорію *підприємницьких* товариств (стаття 84). При цьому виробничий кооператив визначається як добровільне об'єднання *громадян* на засадах членства для спільної виробничої або іншої господарської діяльності, яка базується на їхній *особистій трудовій участі* та об'єднанні його членами майнових пайових внесків. Статутом кооперативу та законом може бути передбачено участь у діяльності виробничого кооперативу на засадах членства також інших осіб (частина перша ст. 163 Кодексу).
- Господарський кодекс України розглядає кооперативні підприємства як *корпоративні* підприємства (частина п'ята ст. 63). Виробничим кооперативом (частина перша ст. 95 Кодексу) визнається добровільне об'єднання *громадян* на засадах членства з метою спільної виробничої або іншої господарської діяльності, що базується на їхній *особистій трудовій участі* та об'єднанні майнових пайових внесків, участі в управлінні підприємством та розподілі доходу між членами кооперативу відповідно до їх участі у його діяльності.
- У Законі України «Про кооперацію» міститься найбільш загальне поняття виробничого кооперативу — це кооператив, який утворюється шляхом об'єднання *фізичних осіб* для спільної *виробничої* або іншої господарської діяльності на засадах їх *обов'язкової трудової участі* з метою одержання прибутку (стаття 2).
- є юридичною особою;
- створюється шляхом об'єднання виключно фізичних осіб;
- його члени зобов'язані брати трудову участь у діяльності кооперативу, тобто особисто здійснювати виробничо-господарську діяльність;
- змістом функціонування є провадження спільної *виробничої* або іншої *господарської* діяльності;

ДОРАДЧА КООПЕРАТИВНА ШКОЛА НАСДСУ

Сільськогосподарський кооператив — юридична особа, утворена фізичними та/або юридичними особами, які є виробниками сільськогосподарської продукції, що добровільно об'єдналися на основі членства для провадження спільної господарської та іншої діяльності, пов'язаної з виробництвом, переробкою, зберіганням, збутом, продажем продукції рослинництва, тваринництва, лісівництва чи рибництва, постачанням засобів виробництва і матеріально-технічних ресурсів членам цього кооперативу, наданням їм послуг із метою задоволення економічних, соціальних та інших потреб на засадах самоврядування.

Відповідно до ст. 6 Закону України «Про кооперацію», за напрямками діяльності кооперативи можуть бути *сільськогосподарськими*, житлово-будівельними, садово-городніми, гаражними, торговельно-закупівельними, транспортними, освітніми, туристичними, медичними тощо.

Закон України «Про кооперацію» визначає кооператив як юридичну особу, утворену фізичними та/або юридичними особами, які добровільно об'єдналися на основі членства для ведення спільної господарської та іншої діяльності з метою задоволення своїх економічних, соціальних та інших потреб на засадах самоврядування (стаття 6).

Таким чином, сільськогосподарський кооператив є одним із видів кооперативів з особливостями, встановленими Законом України «Про сільськогосподарську кооперацію». Отже, норми Закону України «Про кооперацію», окрім визначених Законом України «Про сільськогосподарську кооперацію» особливостей, стосуються у повній мірі сільськогосподарських кооперативів.

Головною особливістю сільськогосподарського кооперативу є його утворення виробниками сільськогосподарської продукції. Термін «виробники сільськогосподарської продукції» використовується у значенні, встановленому [Законом України «Про сільськогосподарський перепис»](#).

Це означає, що утворювати сільськогосподарський кооператив можуть лише виробники сільськогосподарської продукції — юридичні особи всіх організаційно-правових форм господарювання та їх відокремлені підрозділи, фізичні особи (фізичні особи-підприємці, домогосподарства), які займаються сільськогосподарською діяльністю, передбаченою класифікацією видів економічної діяльності, мають у володінні, користуванні або розпорядженні землі сільськогосподарського призначення чи сільськогосподарських тварин.

Об'єднання в кооператив має відбуватися на основі членства. Відносини, пов'язані із членством у сільськогосподарському обслуговуючому кооперативі, регулюються нормами ст. 6, а у сільськогосподарському виробничому кооперативі — ст. 12 цього Закону.

Слід зазначити, що цей закон регулює вказані правовідносини лише в загальних рисах. У ньому детально не виписано особливості правовідносин, пов'язаних із набуттям членства (права, обов'язки, відповідальність членів, порядок набуття та припинення). Тому, згідно з пунктом 2 ст. 2 цього Закону, до вказаних правовідносин доцільно застосовувати відповідні норми Закону України «Про кооперацію».

Об'єднання в кооператив має відбуватися для провадження спільної господарської та іншої діяльності, пов'язаної з виробництвом, переробкою, зберіганням, збутом, продажем продукції рослинництва, тваринництва, лісівництва чи рибництва, постачанням засобів виробництва і матеріально-технічних ресурсів членам цього кооперативу, а також наданням їм послуг із метою задоволення економічних, соціальних та інших потреб на засадах самоврядування. У цьому контексті термін «спільна господарська діяльність» передбачає не стільки спільну працю (трудову діяльність), скільки об'єднання зусиль у широкому розумінні.

Загальні ознаки спільної господарської діяльності: наявність у її учасників спільної господарської мети, для досягнення якої вони об'єднують свої зусилля та можливі вклади (грошові кошти, матеріальні та нематеріальні активи), спільно діють протягом певного періоду часу, здійснюють координацію своїх спільних дій, беруть участь у розподілі спільно досягнутого результату.

Можливість провадження спільної господарської та іншої діяльності з метою задоволення своїх економічних, соціальних та інших потреб робить практично невичерпними сфери застосування таких кооперативів.

Функціонування сільськогосподарського кооперативу, як і будь-якого іншого, на засадах самоврядування означає їхнє автономне функціонування, самостійне прийняття ними рішень із внутрішніх питань, включення виконавців у процеси прийняття рішень; колективне управління, можливість участі всіх членів у роботі органів управління.

ДОРАДЧА КООПЕРАТИВНА ШКОЛА НАСДСУ

Сільськогосподарський обслуговуючий кооператив — сільськогосподарський кооператив, що утворюється шляхом об'єднання фізичних та/або юридичних осіб — виробників сільськогосподарської продукції для організації обслуговування, спрямованого на зменшення витрат та/або збільшення доходів членів цього кооперативу під час провадження ними сільськогосподарської діяльності та на захист їхніх економічних інтересів.

Закон України «Про кооперацію» встановлює, що *обслуговуючий* кооператив — це кооператив, який утворюється шляхом об'єднання фізичних та/або юридичних осіб для надання послуг переважно членам кооперативу, а також іншим особам із метою провадження їх господарської діяльності. Обслуговуючі кооперативи надають послуги іншим особам в обсягах, що не перевищують 20% загального обороту кооперативу.

Закон України «Про сільськогосподарську кооперацію» за цілями, завданнями й характером діяльності виділяє два типи сільськогосподарських кооперативів — обслуговуючі та виробничі (стаття 3).

Таким чином, сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи є окремим видом як обслуговуючих (відповідно до Закону України «Про кооперацію»), так і сільськогосподарських (відповідно до Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію»), але з низкою особливостей, а саме:

- їх засновниками і членами виступають самі товаровиробники, які при цьому не втрачають своєї економічної самостійності;
- вони мають досить чітко визначену мету діяльності — зменшення витрат та/або збільшення доходів членів кооперативу під час провадження ними сільськогосподарської діяльності, а не одержання прибутку юридичною особою, що їх принципово відрізняє від сільськогосподарських виробничих кооперативів, які діють виключно з метою отримання прибутку.
- з іншого боку — можливість ведення діяльності із захисту економічних інтересів значно розширює сферу діяльності таких кооперативів;
- можуть надавати послуги тільки своїм членам (інші обслуговуючі кооперативи можуть надавати послуги іншим особам, в обсягах, що не перевищують 20% загального обороту кооперативу).

Важливим є те, що на відміну від виробничих, сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи можуть об'єднувати як фізичних, так і юридичних осіб — виробників сільськогосподарської продукції.

В абсолютній більшості країн світу під сільськогосподарськими кооперативами розуміють саме сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи.

Участь у господарській діяльності сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу — збут через такий кооператив сировини, продукції її переробки, закупівля засобів виробництва, користування технологічними послугами кооперативу в обсязі та порядку, передбачених його статутом та/або правилами внутрішньогосподарської діяльності.

Економічна участь членів у діяльності кооперативу є одним із найважливіших кооперативних принципів Декларації про кооперативну ідентичність.

Однією з умов членства в кооперативі, тобто обов'язком члена кооперативу, викладеним у ст. 6 цього Закону, є участь у господарській діяльності кооперативу.

Ст. 12 Закону України «Про кооперацію» участь у господарській діяльності кооперативу віднесена до прав члена кооперативу.

Таким чином, участь у господарській діяльності є одночасно і обов'язком, і правом члена сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу.

Участь у господарській діяльності членів кооперативу забезпечує стабільність його існування, оскільки плата за послуги, надані членам кооперативу, є основним джерелом надходжень до кооперативу. Якщо член кооперативу не користується запланованими послугами кооперативу, то це означає зменшення надходжень кооперативу від плати за такі послуги. У такому випадку сільськогосподарському обслуговуючому кооперативу доведеться збільшувати вартість послуг для решти членів кооперативу, що зменшує його конкурентоспроможність у порівнянні з іншими надавачами подібних послуг.

ДОРАДЧА КООПЕРАТИВНА ШКОЛА НАСДСУ

Наголосимо, що *надважливим* є саме виконання членом кооперативу своїх зобов'язань щодо користування послугами кооперативу в запланованих обсягах і при створенні кооперативу кожен із його майбутніх членів повинен чітко усвідомлювати свою відповідальність як за долю самого кооперативу, так і за наслідки своєї часткової чи повної відмови від співпраці з кооперативом для інших його членів. Оскільки інший радикальний вихід із ситуації, коли обсяг діяльності членів кооперативу зменшується, і функціонування такого кооперативу у зв'язку з цим стає економічно не вигідним (збитковим) — це припинення діяльності сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу.

Слід пам'ятати, що у сільськогосподарських обслуговуючих кооперативах трудова участь членів кооперативу, на відміну від сільськогосподарського виробничого кооперативу, не є визначальною ознакою такого кооперативу, оскільки, по-перше, кожен із членів сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу зайнятий у своєму господарстві, а, по-друге, трудова участь певної частини членів у кооперативі порушує кооперативні принципи взаємовідносин між ними й рештою його членів та між ними і кооперативом.

Оскільки порядок визначення розміру пайового внеску кожного члена кооперативу визначається пропорційно до його участі в господарській діяльності кооперативу відповідно до запланованого обсягу й вартості послуг, що надаються кооперативом (ст. 7 цього Закону) із метою планування діяльності кооперативу, у тому числі фінансової, обсяг і порядок користування послугами встановлюється або статутом, або правилами внутрішньогосподарської діяльності.

Якщо обсяг і порядок користування передбачено виключно у статуті сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу, то слід враховувати, що статuti юридичних осіб і зміни до них проходять державну реєстрацію в порядку, встановленому законодавством.

Така процедура є тривалою у часі та платною. Правила ж затверджуються, як і статут чи зміни до нього, загальними зборами, однак не потребують державної реєстрації. Правила можна змінювати частіше, гнучко реагуючи на потреби членів кооперативу та ринку. Саме тому можна рекомендувати визначати обсяг і порядок користування послугами правилами внутрішньогосподарської діяльності. У статутах ж доцільно передбачити головні для кооперативу норми, які можуть змінюватися тільки у виняткових випадках.

Законодавець на сьогодні не встановлює та і не може встановлювати жодних обмежень щодо розмірів участі в господарській діяльності сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу його членів. Хоча донедавна такі обмеження існували в Україні та існують в інших країнах.

Порядок участі члена у господарській діяльності кооперативу визначається правилами внутрішньогосподарської діяльності.

Зобов'язання щодо участі члена кооперативу в його господарській діяльності є обов'язкового складовою частиною заяви про вступ до кооперативу.

Юридичні особи України та іноземних держав беруть участь у діяльності кооперативів через належним чином уповноважених представників.

Згідно зі ст. 237 ЦК України правовідносини, в яких одна сторона (представник) зобов'язана або має право вчинити правочин від імені другої сторони, яку вона представляє, є представництвом. Представництво виникає на підставі договору, закону, акта органу юридичної особи та з інших підстав, встановлених актами цивільного законодавства.

Представництво на підставі договору. Відповідно до ст. 6 ЦК України, сторони є вільними в укладенні договору, виборі контрагента та визначенні умов договору з урахуванням вимог Кодексу, інших актів цивільного законодавства, звичаїв ділового обороту, вимог розумності та справедливості (ст. 627 ЦК України). При зверненні представника обов'язково має подаватися договір, яким врегульовано відносини представництва.

Представництво на підставі закону. Згідно з частиною першою ст. 238 ЦК України, представник може бути уповноважений на вчинення лише тих правочинів, право на вчинення яких має особа, яку він представляє. Відповідно до ст. 242 ЦК України батьки (усиновлювачі) є законними представниками своїх малолітніх і неповнолітніх дітей. Опікун є законним представником малолітньої особи та фізичної особи, визнаної недієздатною. Законним представником у випадках, встановлених законом, може бути інша особа. Слід відзначити, що в деяких випадках виникнення представництва на підставі закону відбувається у зв'язку з прийняттям компетентними державними органами відповідних рішень. Так, встановлення опіки над малолітніми особами та фізичними особами, які визнані недієздатними, здійснюється у відповідних випадках як судом, так і органом опіки та піклування. Таким чином, при зверненні такого представника має подаватися документ, яким врегульовано відносини представництва за законом.

ДОРАДЧА КООПЕРАТИВНА ШКОЛА НАСДСУ

Таким документом може бути свідоцтво про народження дитини, про встановлення опіки над малолітніми особами, які позбавлені батьківського піклування, про встановлення опіки над фізичними особами, які визнані недієздатними, та рішення органу опіки та піклування про встановлення опіки над малолітніми особами.

Представництво на підставі акту органу юридичної особи. Відповідно до частини другої ст.ст. 92 ЦК України юридична особа набуває цивільних прав та обов'язків і здійснює їх через свої органи, які діють відповідно до установчих документів і закону. Установчим документом товариства є затверджений учасниками статут або засновницький договір між учасниками, якщо інше не встановлено законом. Установа створюється на підставі індивідуального або спільного установчого акта, складеного засновником (засновниками). Так, відповідно до частини першої ст.ст. 82 ГК України, установчим документом повного товариства і командитного товариства є засновницький договір. Установчим документом акціонерного товариства, товариства з обмеженою відповідальністю і товариства з додатковою відповідальністю є статут. У свою чергу, об'єднання громадян (політичні партії та громадські організації) діють на основі статуту або положення, тобто при зверненні такого представника має подаватися установчий документ юридичної особи. Таким документом може бути засновницький договір, статут або положення, в якому міститимуться відомості про уповноваження відповідної особи на вчинення дій від імені юридичної особи.

2. Інші терміни, що використовуються в цьому Законі, вживаються у значенні, встановленому в Законі України «Про кооперацію». Термін «виробники сільськогосподарської продукції» використовується у значенні, встановленому Законом України «Про сільськогосподарський перепис».

У Законі України «Про кооперацію» вживаються такі терміни:

кооперативна організація — кооператив або кооперативне об'єднання. Закон виокремлює тільки два види кооперативних організацій — кооператив і кооперативне об'єднання. Із метою створення сприятливих умов для власної діяльності та продовження такої діяльності у збільшених масштабах сільськогосподарські кооперативи можуть створювати кооперативні об'єднання як за видами діяльності (наприклад, об'єднання молочних кооперативів), територіальною ознакою (наприклад, районне чи обласне об'єднання сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів), так і за двома ознаками одночасно (наприклад, районне об'єднання молочарських кооперативів).

Кооперативні об'єднання можуть створюватися також для виконання представницьких функцій, лобіювання інтересів своїх членів в урядових та інших структурах.

У свою чергу, кооперативні об'єднання теж можуть об'єднуватися — створювати об'єднання об'єднань.

Кооперативні об'єднання можуть по-різному називатися — спілка, ліга, асоціація, альянс тощо. Кооперативні об'єднання є юридичними особами, які створюються і діють відповідно до кооперативних цінностей і принципів;

кооператив — юридична особа, утворена фізичними та/або юридичними особами, які добровільно об'єдналися на основі членства для ведення спільної господарської та іншої діяльності з метою задоволення своїх економічних, соціальних та інших потреб на засадах самоврядування (див. коментарі до пункту 1 ст. 1 Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію»);

виробничий кооператив — кооператив, який утворюється шляхом об'єднання фізичних осіб для спільної виробничої або іншої господарської діяльності на засадах їх обов'язкової трудової участі з метою одержання прибутку (див. коментарі до пункту 1 ст. 1 Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію»);

обслуговуючий кооператив — кооператив, який утворюється шляхом об'єднання фізичних та/або юридичних осіб для надання послуг переважно членам кооперативу, а також іншим особам із метою провадження їхньої господарської діяльності. Обслуговуючі кооперативи надають послуги іншим особам в обсягах, що не перевищують 20% загального обороту кооперативу (Див. коментарі до пункту 1 ст. 1 Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію»);

споживчий кооператив (споживче товариство) — кооператив, який утворюється шляхом об'єднання фізичних та/або юридичних осіб для організації торговельного обслуговування, заготівель сільськогосподарської продукції, сировини, виробництва продукції та надання інших послуг із метою задоволення споживчих потреб його членів.

ДОРАДЧА КООПЕРАТИВНА ШКОЛА НАСДСУ

Споживче товариство є первинною ланкою споживчої кооперації. Споживче товариство — самостійна, демократична організація громадян, які на основі добровільності членства і взаємодопомоги за місцем проживання або роботи об'єднуються для спільного господарювання з метою поліпшення свого економічного й соціального стану.

Відносини, пов'язані зі створенням і діяльністю споживчої кооперації, регулюються Законом «Про споживчу кооперацію» та іншими законодавчими актами України (стаття 4 Закону України «Про споживчу кооперацію»). Відповідно до Закону України «Про споживчу кооперацію», споживча кооперація в Україні — це добровільне об'єднання громадян для спільного ведення господарської діяльності з метою поліпшення свого економічного та соціального стану (здійснення торговельної, заготівельної, виробничої та іншої діяльності, не забороненої чинним законодавством України, сприяння соціальному й культурному розвитку села, народних промислів і ремесел, участь у міжнародному кооперативному русі).

Згідно з частиною першою ст. 111 Господарського кодексу України, споживча кооперація є системою самоврядних організацій громадян (споживчих товариств, їх спілок, об'єднань), а також підприємств та установ цих організацій, самостійною організаційною формою кооперативного руху.

Обслуговуючі кооперативи та споживчі товариства можуть виконувати однакові або близькі за змістом завдання у формуванні й функціонуванні аграрного ринку (наприклад, заготівля сільськогосподарської продукції та організація її збуту). Однак вони різняться тим, що суб'єктами кооперування у сільському чи сільськогосподарському кооперативі є виробники сільськогосподарської продукції, а у споживчих товариствах — споживачі товарів чи послуг, зокрема сільськогосподарської продукції. Таким чином, споживчі товариства захищають інтереси споживачів сільськогосподарської продукції, а сільськогосподарські кооперативи — її виробників.

пай — майновий поворотний внесок члена (асоційованого члена) кооперативу у створення та розвиток кооперативу, який здійснюється шляхом передачі кооперативу майна, у тому числі грошей, майнових прав, а також земельної ділянки;

Пай є основним поняттям кооперативу, уся якого діяльність пов'язана із цим поняттям.

У широкому розумінні пай є внеском, як правило, майновим чи грошовим, у спільну справу при її заснуванні, а також часткою юридичної чи фізичної особи у загальному обсязі майна, створеного з її участю (пайовиків).

Створюючи кооператив, його засновники передають юридичній особі (фактично у користування) майно, яке *забезпечує можливість кооперативу існувати та провадити свою статутну діяльність*. Процедура повторюється при вступі нових членів у кооператив.

Розмір паю члена кооперативу визначається загальними зборами кооперативу *пропорційно* до його участі у господарській діяльності кооперативу відповідно до запланованого обсягу й вартості послуг, що надаються кооперативом.

Принцип пропорційності при визначенні розміру пайових внесків — головний, що обумовлено особливостями пайових відносин у кооперативах:

- паї кожного члена кооперативу пов'язані з користуванням послугами свого кооперативу;
- паї не можуть вільно переходити від однієї особи до іншої;
- може бути передбачена персональна матеріальна відповідальність членів кооперативу за борги кооперативу у випадку його ліквідації.

У збутовому чи постачальницькому кооперативі розрахунок пайових внесків може провадитися, виходячи з обсягів продукції, що будуть реалізовані через кооператив, наприклад, кількість зерна, що зберігатиметься, перероблятиметься або реалізовуватиметься. У кооперативі зі спільним використанням техніки розмір пайових внесків залежатиме від обсягу послуг, на використання яких члени кооперативу беруть зобов'язання (наприклад, кількість гектарів, які оброблятимуться кооперативною технікою, кількість днів використання кооперативної техніки). Таким чином, розмір пайового внеску окремого члена кооперативу залежить від індивідуального товарообігу у кооперативі, загального обсягу господарської діяльності кооперативу за певний період, загальної суми інвестиційних та операційних витрат, кількості членів — клієнтів кооперативу.

Із паїв і додаткових паїв (пайових внесків) формується пайовий фонд кооперативу, що є одним із джерел формування майна кооперативу.

Умови й порядок повернення паю визначаються статутом кооперативу.

Особа, яка внесла свій майновий пай у кооператив у формі земельної ділянки, отримує свій майновий пай виключно у формі земельної ділянки, тобто в натурі (на місцевості).

ДОРАДЧА КООПЕРАТИВНА ШКОЛА НАСДСУ

Земельна ділянка в якості паю, як правило, використовується сільськогосподарським обслуговуючим кооперативом для розміщення виробничої інфраструктури (складу, переробного цеху тощо). Із метою забезпечення стійкості діяльності сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу умови повернення такої земельної ділянки необхідно чітко визначати в окремих договорах.

Асоційовані члени сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу здійснюють пайові внески у розмірі, визначеному статутом цього кооперативу. Законодавство не містить обмежень щодо пайових внесків асоційованих членів кооперативу, однак експерти вважають, що сума внесків таких членів кооперативу не повинна перевищувати 10–20% пайового фонду. Обмеження частки асоційованих членів дуже важливе, оскільки кооператив повинен залишатися кооперативом, основними власниками якого є виробники сільськогосподарської продукції.

Пай кожного члена кооперативу формується за рахунок разового внеску або часток протягом певного періоду.

Пай може також вноситися майновими внесками, які оцінюються й обліковуються у грошовій формі;

додатковий пай — добровільний грошовий чи інший майновий поворотний внесок члена (асоційованого члена) кооперативу понад пай у пайовий фонд кооперативу.

Внаслідок збільшення обсягів діяльності через кооператив, його члени мають право внести додатковий пай. Механізм визначення розміру додаткового паю кожного члена кооперативу та його сплати у сільськогосподарському обслуговуючому кооперативі визначається Правилами внутрішньогосподарської діяльності сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу;

вступний внесок — грошовий чи інший майновий неповоротний внесок, який зобов'язана сплатити особа в разі вступу до кооперативної організації.

Однією з *обов'язкових* умов, необхідних для набуття членства в кооперативній організації (кооператив, кооперативне об'єднання) є вступний внесок фізичної або юридичної особи безпосередньо при вступі в кооператив. Метою внесення вступних коштів є забезпечення організаційної діяльності кооперативу до початку здійснення стабільної господарської діяльності, за рахунок якої покриваються поточні витрати кооперативу, у тому числі організаційні.

Законом допускається будь-яка форма (грошова, не грошова) вступного внеску, але як правило, на практиці застосовується грошова форма внеску.

Вступний внесок є неповоротним, оскільки зараховується до неподільного фонду, який не підлягає розподілу між пайовиками.

Земельна ділянка не може бути формою вступного внеску, оскільки в разі виходу або виключення з кооперативу фізична чи юридична особа має право на одержання своєї загальної частки натуру, грошми або (за бажанням) цінними паперами відповідно до їхньої вартості на момент виходу, а *земельної ділянки — у натурі*.

Порядок встановлення розміру та сплати вступного внеску встановлюється статутом кооперативу, установчим договором кооперативного об'єднання;

членський внесок — грошовий неповоротний внесок, який періодично сплачується членом кооперативного об'єднання для забезпечення поточної діяльності кооперативного об'єднання.

Слід звернути увагу на те, що членські внески існують тільки в кооперативних об'єднаннях. Вони відсутні у кооперативах.

Членський внесок сплачується виключно у грошовій формі (на відміну від вступного внеску, який може сплачуватися у іншій майновій формі) та не повертається при будь-якому припиненні членства у кооперативному об'єднанні.

Статут кооперативного об'єднання повинен містити порядок встановлення розміру та сплати членського внеску.

Виходячи з економічної сутності кооперативних об'єднань, кооперативні об'єднання формують свої фонди та працюють як кооперативи, тому сплата членських виглядає логічною лише для кооперативних об'єднань (союзи, асоціації, ліги тощо), які створюються для виконання представницьких функцій, лобювання інтересів своїх членів;

цільовий внесок — грошовий чи інший майновий внесок члена кооперативу, що вноситься понад пай до спеціального фонду кооперативу для забезпечення виконання конкретних завдань кооперативу.

ДОРАДЧА КООПЕРАТИВНА ШКОЛА НАСДСУ

Спеціальний фонд створюється за рахунок цільових внесків членів кооперативу та інших передбачених законом надходжень для забезпечення його статутної діяльності й використовується за рішенням органів управління кооперативу.

Спеціальний фонд, як правило, створюється для реалізації окремих програм (проектів) кооперативу і на інші цілі не використовується. Прикладом такої спеціальної програми може бути надання нових послуг для окремої частини членів кооперативу, які, власне, і вноситимуть цільові внески, щоб організувати надання таких послуг та у майбутньому користуватися ними.

Розмір і порядок формування спеціального фонду затверджуються рішенням загальних зборів членів Кооперативу.

пайовий фонд — фонд, що формується із пайових внесків членів кооперативу і є одним із джерел формування майна кооперативу, розмір якого може змінюватися.

Оскільки пайовий внесок члена сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу формується із його паю та додаткових паїв, то пайовий фонд — це майно кооперативу, що формується за рахунок паїв (у тому числі додаткових) членів та асоційованих членів кооперативу.

Характерною рисою правового режиму пайового фонду є те, що на обов'язкові та додаткові паї (пайові внески) нараховуються виплати на паї — виплати частини доходу кооперативу на паї члена та асоційованого члена кооперативу (Див. див. також коментар до ст. 26 Закону України «Про кооперацію»);

резервний фонд — фонд, що формується із відрахувань від доходу кооперативу та інших не заборонених законодавством надходжень, використовується для покриття шкоди від надзвичайних ситуацій.

Відповідно до статі 2 Кодексу Цивільного захисту України, надзвичайна ситуація — обстановка на окремій території чи суб'єкті господарювання на ній або водному об'єкті, яка характеризується порушенням нормальних умов життєдіяльності населення, спричинена катастрофою, аварією, пожежею, стихійним лихом, епідемією, епізоотією, епіфітотією, застосуванням засобів ураження або іншою небезпечною подією, що призвела (може призвести) до виникнення загрози життю або здоров'ю населення, великої кількості загинувших і постраждалих, завдання значних матеріальних збитків, а також до неможливості проживання населення на такій території чи об'єкті, провадження на ній господарської діяльності.

Тільки для покриття шкоди від таких ситуацій можуть використовуватися кошти резервного фонду кооперативу.

Резервний фонд створюється, окрім відрахувань від доходу кооперативу, ще й за рахунок перерозподілу неподільного фонду, пожертвувань, безповоротної фінансової допомоги та за рахунок інших не заборонених законом надходжень;

неподільний фонд — обов'язковий фонд, що формується за рахунок вступних внесків і відрахувань від доходу кооперативу й не підлягає розподілу між пайовиками.

Розмежування майна сільськогосподарського кооперативу на пайовий і неподільний фонди відбиває специфіку майнових відносин, що існують між самим кооперативом та його членами, і має самостійне юридичне значення.

Формування неподільного фонду вступними внесками лише започатковується. Надалі він може поповнюватися відрахуваннями від доходу кооперативу, що формується у процесі його діяльності.

Кооперативний принцип створення неподільного фонду засновано на тому, що метою кооперативної діяльності є не накопичення капіталу для наступного розподілу між окремими членами кооперативу, а, скоріше, створення спільного капіталу, що використовується на загальне благо всіх членів кооперативу.

Порядок відрахувань до неподільного фонду частини доходу визначається статутом кооперативу.

Неподільний фонд може бути перерозподілено на користь резервного фонду.

У випадку ліквідації кооперативу майно неподільного фонду не підлягає поділу між його членами й передається за рішенням ліквідаційної комісії іншій (іншим) кооперативній організації (кооперативним організаціям) або зараховується до доходу бюджету.

ДОРАДЧА КООПЕРАТИВНА ШКОЛА НАСДСУ

При цьому в рішенні повинні бути визначені напрями використання зазначеного майна.

Зауважимо, що пайові внески членів кооперативу до неподільного фонду не зараховуються.

Неподільний фонд використовується для забезпечення статутної діяльності, зокрема для розвитку кооперативу.

Зростання частки неподільного фонду у структурі майна кооперативу стабілізує майнову базу кооперативу, підвищує його стійкість, самодостатність, а також стабілізує процеси його діяльності.

У ст. 1 Закону України «Про сільськогосподарський перепис» наводяться такі визначення:

виробники сільськогосподарської продукції — юридичні особи всіх організаційно-правових форм господарювання та їх відокремлені підрозділи, фізичні особи (фізичні особи-підприємці, **домогосподарства**), які займаються сільськогосподарською діяльністю, передбаченою класифікацією видів економічної діяльності, мають у володінні, користуванні або розпорядженні землі сільськогосподарського призначення чи сільськогосподарських тварин;

У попередніх редакціях Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію» використовувався такий термін:

домогосподарство — сукупність осіб, які спільно проживають в одному житловому приміщенні або його частині, забезпечують себе всім необхідним для життєдіяльності, ведуть спільне господарство, повністю або частково об'єднують та витрачають кошти. Ці особи можуть перебувати в родинних стосунках або стосунках свояцтва, не перебувати у будь-яких із цих стосунків, або перебувати і в тих, і в інших стосунках. Домогосподарство може складатися з однієї особи.

сільськогосподарський товаровиробник — фізична або юридична особа незалежно від форми власності та господарювання, в якій валовий дохід, отриманий від операцій із реалізації сільськогосподарської продукції власного виробництва та продуктів її переробки за наявності сільськогосподарських угідь (ріллі, сіножатей, пасовищ і багаторічних насаджень тощо) та/або поголів'я сільськогосподарських тварин у власності, користуванні, в тому числі й на умовах оренди, за попередній звітний (податковий) рік перевищує 75% загальної суми валового доходу. Це обмеження не поширюється на осіб, які ведуть особисте селянське господарство.

Таким чином, існуюча редакція Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію» розширила коло осіб, які можуть бути членами сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу, оскільки не існує тепер вимоги щодо доходу, отриманого від операцій із реалізації сільськогосподарської продукції власного виробництва та продуктів її переробки. Таким чином, щоб стати членом сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу, будь-якій особі достатньо мати у володінні, користуванні або розпорядженні землі сільськогосподарського призначення чи сільськогосподарських тварин і займатися сільськогосподарською діяльністю.

**Продовження НАУКОВО-ПРАКТИЧНОГО КОМЕНТАРІЮ ДО ЗАКОНУ УКРАЇНИ
«ПРО СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКУ КООПЕРАЦІЮ» ВИ ЗМОЖЕТЕ ПОБАЧИТИ У
НАСТУПНОМУ ВИПУСКУ ДОРАДЧОЇ КООПЕРАТИВНОЇ ШКОЛИ НАСДСУ!**

АНОНСИ

14-та Спеціалізована виставка-ярмарок «Україна аграрна – 2014»

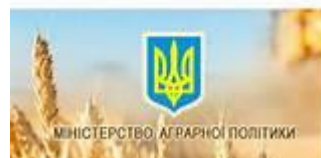
20-22 березня 2014 року

XIV спеціалізована виставка-ярмарок «Україна аграрна» - агропромислова виставка, яка дає можливість продемонструвати новітні технології та досягнення всіх галузей сільського господарства.

Організатор: Національний комплекс «Експоцентр України».

Тематичні розділи виставки:

- Аграрна наука та освіта;
- Сільськогосподарська техніка, обладнання та транспорт для агропромислового комплексу;
- Органічне землеробство;
- Насіння, саджанці плодових культур, декоративний садивний матеріал;
- Екологічно безпечні засоби захисту рослин, мінеральні добрива, агрохімікати та технології їх застосування;
- Міні-техніка, садово-городній та господарський інвентар;
- Тваринництво. Ветеринарна медицина та біопрепарати;
- Продукція бджільництва;
- Органічні продукти харчування.

Оголошення

про подання заяв для участі в установчих зборах з формування нового складу Громадської ради при Мінагрополітики України

На виконання постанови Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 №996 «Про забезпечення участі громадян у формуванні та реалізації державної політики» та згідно з Положенням про Громадську раду затвердженого Рішенням Громадської ради при Міністерстві аграрної політики та продовольства України протокол № 1 від 31 січня 2012 року Міністерство аграрної політики та продовольства України оголошує установчі збори по формуванню нового складу Громадської ради при Мінагрополітики України.

Установчі збори відбудуться 13 березня 2014 року, об 11.00 год. в приміщенні Міністерства аграрної політики та продовольства України (м. Київ, вул. Хрещатик, 24, зала засідань (к. 408).

Порядок подання заяв для участі в установчих зборах такий.

Прийом документів починається з моменту опублікування повідомлення. Усі заяви реєструються в журналі й мають реєстраційний номер.

Для участі в установчих зборах подається заява в довільній формі, підписана уповноваженою особою керівного органу інституту громадянського суспільства.

До заяви додаються:

рішення керівника інституту громадянського суспільства, якщо інше не передбачено його установчими документами, про делегування представника для участі в установчих зборах, посвідчене печаткою (у разі наявності);

біографічна довідка делегованого представника інституту громадянського суспільства;

копії документів, що підтверджують легалізацію інституту громадянського суспільства;

інформація про результати діяльності інституту громадянського суспільства протягом останніх двох років.

Якщо організація входила до попереднього складу Громадської ради при Мінагрополітики України та має намір взяти участь в установчих зборах з формування нового складу прохання поновити інформацію а саме: подати заяву, підписану уповноваженою особою керівного органу інституту громадянського суспільства. Вразі зміни представника надати рішення керівного органу (відповідно до статуту) інституту громадянського суспільства про делегування представника для участі в установчих зборах, посвідчене печаткою та біографічну довідку делегованого представника інституту громадянського суспільства.

Документи приймаються до 26 лютого 2014 року включно (крім вихідних та святкових днів) за адресою: м. Київ, вул. Хрещатик, 24, к. 510.

На підставі поданих заяв ініціативна група складає список учасників установчих зборів - кандидатур до нового складу Громадської ради при Мінагрополітики України.

Відповідальна за приймання заяв - секретар ініціативної групи з підготовки установчих зборів Кот Леся Костянтинівна.

Електронна адреса: kotlk@minaprk.kiev.ua телефон: (044) 278-21-14.

МАРКЕТИНГОВІ ПОРАДИ

ЦІНИ НА РИНКУ ЖИВОЇ ХУДОБИ «ЧАРОДІЙ» СТАНОМ НА 25 ЛЮТОГО 2014 РОКУ РОКУ

Вид	Категорія	Ціна, грн. за кг. живої ваги
Свині без добавок	Від 90 до 120 кг живої ваги	15.00- 16.00
/ -/	Від 130 кг до 180 і вище	16.00-17.50
Свині на добавках	Від 90 до 120 кг живої ваги	15.50-17.50
/-/	Від 130 до 180 кг живої ваги	17.00-18.00
Поросятка молод- няк		30.00-40.00
Бички	Від 150 до 600 кг і вище	15.00-17.00
Телиці	Від 150 до 600 кг	14.00- 15.00
Корови на забій		7.00- 10.00
Молодняк ВРХ	Від 50 до 120 кг	19.00-20.00

Адреса:

Ринок живої худоби «Чародій»

м. Жашків, Черкаської обл.

тел. 04747-6-21-23; 050-163-67-39

МАРКЕТИНГОВІ ПОРАДИ

Ціна на оптових ринках України станом на 21 лютого 2014 року
Інформація Проекту «Час для бізнесу» (<http://www.pl-by-ua.org.ua>).

Продукція	Шувар		Нежданний		Столичний		Азовський	
	мін.	макс.	мін.	макс.	мін.	макс.	мін.	макс.
Буряки столові	2.50	3.00	1.70	2.30	2.50	3.00	4.00	5.00
Кабачок	20.00	25.00	--	--	24.00	26.00	22.50	49.00
Картопля стандарт	5.00	5.40	5.50	6.00	5.00	5.50	7.00	8.00
Капуста білокачанна	2.00	2.50	1.50	2.00	2.50	3.00	3.50	5.00
Капуста брюсельська	9.00	10.00	--	--	--	--	--	--
Капуста броколі	22.00	25.00	--	--	9.00	11.00	--	--
Капуста пекінська	5.00	7.00	5.00	7.50	8.50	8.70	6.00	8.00
Капуста цвітна	20.00	23.00	--	--	22.00	26.00	8.00	9.00
Капуста квашена	--	--	--	--	--	--	--	--
Морква	2.00	2.30	2.00	2.50	3.00	3.50	5.00	5.50
Огірок солений	--	--	--	--	--	--	--	--
Огірок	20.00	21.00	--	--	21.00	29.00	35.00	45.00
Перець солодкий дов- гий	28.00	28.00	--	--	--	--		
Перець солодкий оран- жевий	28.00	28.00	--	--	29.00	31.00	--	--
Перець солодкий черво- ний	28.00	35.00	--	--	30.00	32.00	--	--
Помідор	20.00	23.00	6.00	10.00	20.00	22.00	28.00	30.00
Помідор квашений	--	--	--	--	--	--	--	--
Помідор зелений	--	--	--	--	--	--	--	--
Редька	--	--	3.00	3.30	5.00	6.00	--	--
Цибуля ріпчаста	6.00	6.50	5.00	6.00	5.50	6.50	7.00	8.00
Цибуля червона	7.00	9.00	--	--	8.00	10.00	--	--
Часник	12.00	18.00	9.00	13.00	10.00	20.00	15.00	16.50
Яблука квашені	--	--	--	--	--	--	--	--

НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ДОРАДЧИХ СЛУЖБ УКРАЇНИ

Повна назва - Всеукраїнська громадська організація «Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб України».

Має статус неприбуткової організації.

Скорочена назва – НАСДСУ.

Назва англійською мовою NGO "National Association of Agricultural Advisory Services of Ukraine".

Створена 11 березня 2003 року.

Свідоцтво про реєстрацію об'єднання громадян в Міністерстві юстиції України від 10 жовтня 2003 року №1971.

Першим президентом НАСДСУ був Шмідт Роман Михайлович.

До жовтня 2011 року обов'язки президента НАСДСУ виконував Гриценко Микола Петрович.

Метою діяльності Асоціації є сприяння покращенню добробуту сільського населення та розвитку сільської місцевості через підвищення рівня знань і вдосконалення практичних навичок сільського населення та сільськогосподарських товаровиробників, задоволення та захист соціальних, економічних, фахових та інших спільних інтересів членів Асоціації.

Основними завданнями Асоціації є:

- о Сприяння провадженню освітньої діяльності для сільського населення та сільськогосподарських товаровиробників, членів Асоціації та інших осіб із питань менеджменту, маркетингу, права, екології, застосування сучасних технологій та з інших питань, що пов'язані із сільськогосподарською дорадчою діяльністю.

- о Сприяння поширенню та впровадженню сучасних досягнень науки, техніки і технологій, демонстраційні покази форм і методів роботи сільського населення і сільськогосподарських товаровиробників.

- о Координація діяльності суб'єктів сільськогосподарської дорадчої діяльності, членів Асоціації, методичного забезпечення та розробка і впровадження правил їх поведінки.

- о Сприяння професійній підготовці дорадників та експертів дорадників шляхом організації навчання за програмами базової підготовки та підвищення їх кваліфікації за напрямками, зазначеними у кваліфікаційному свідоцтві.

- о Представництво та захист законних прав та інтересів членів Асоціації у центральних та місцевих органах державної влади у встановленому законодавством порядку.

- о Внесення у встановленому порядку пропозицій щодо розробки та вдосконалення нормативно-правових актів, що регулюють дорадчу діяльність в Україні та сприяють створенню системи правового й професійного захисту членів Асоціації.

- о Сприяння розвитку зовнішніх зв'язків членів Асоціації з міжнародними організаціями та партнерами, які займаються дорадництвом.

- о Сприяння прибутковій діяльності сільськогосподарських підприємств та підвищенню рівня життя сільського населення через активне навчання, запровадження сучасних досягнень науки, техніки і технологій, інформаційне забезпечення.

- о Сприяння популяризації дорадництва та поширення інформації про освітні програми та проекти; створення умов для доступу членів Асоціації до мережі інформаційного забезпечення та бази даних.

НАСДСУ представлена своїми членами – сільськогосподарськими дорадниками, а також сільськогосподарськими дорадчими службами (понад 70), діяльність яких регулюється Законом України «Про сільськогосподарську дорадчу діяльність», в усіх регіонах України.

Офіс НАСДСУ знаходиться у м. Києві.

Президент НАСДСУ - Коринець Роман Ярославович.

Віце-президент НАСДСУ - Андрієнко Світлана Михайлівна, Кропивко Михайло Федорович, Брівко Тетяна Василівна, Паньків Іван Ярославович.

Електронна пошта – doradaukraine@gmail.com.

Сайт www.dorada.org.ua.

НАСДСУ має великий досвід реалізації дослідницьких, лобістських, інформаційних, навчальних проектів, законопроектної роботи, розробки державних програм, а також досвід співпраці з зарубіжними та міжнародними організаціями, проектами міжнародної технічної допомоги різних країн.

НАСДСУ проведено декілька сотень навчальних семінарів, в тому числі міжнародних, круглих столів, міжнародних науково-практичних конференцій.

НАСДСУ започаткувала видання перших в Україні навчальних посібників «Основи сільськогосподарського дорадництва в Україні» та «Посібник для сільськогосподарських дорадників», матеріалів і документів Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України в 3-х томах, програм, буклетів, брошур, довідників тощо.

НАСДСУ здійснює інформаційне забезпечення та промоції дорадчих служб через веб-сайт Асоціації, газету-вкладку «Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб «ДОРАДА» у форматі друкованого видання «Вісник «Фермер України», національне радіо, телебачення, інші засоби масової інформації.

НАСДСУ ініціювала прийняття Закону України «Про сільськогосподарську дорадчу діяльність» та проектами нормативно-правових актів на його виконання, в тому числі Державної цільової програми сільськогосподарської дорадчої діяльності на період до 2009 року, інших правових актів, спрямованих на розвиток сільського господарства та сільської місцевості.

Асоціація та її члени – дорадчі служби, дорадники – співпрацювали та співпрацюють на партнерських засадах з міжнародними програмами і проектами Світового банку, ФАО, Європейської Комісії, урядів Сполучених Штатів Америки, Канади, Великобританії, Німеччини, Данії, Нідерландів, Швеції, Польщі, а також з дорадчими службами Болгарії, Естонії, Латвії, Литви, Молдови, Румунії, Угорщини, Японії, Білорусі, Китаю, Російської Федерації.

Дорадчі служби на замовлення органів влади надають соціально спрямовані дорадчі послуги.

National Association of Agricultural Advisory Services of Ukraine

General Information

Full title is NGO "*National Association of Agricultural Advisory Services of Ukraine.*"

Short title is (NAAASU).

The association was found on March 11, 2003 as a non-profit private organization.

Certificate of registration of association №1971 was issued by Ministry of Justice of Ukraine on October 10, 2003.

The first president of NAAASU was Roman Schmidt.

Mykola Grytsenko was acting president of NAAASU until October, 2011.

Purpose

The purpose of the Association is to promote the improvement welfare of rural population and rural development by increasing the knowledge and practical skills of rural population and agricultural producers and protect the social, economic, professional and other common interests of its members.

Principal duties:

Primary targets of the Association are:

The association conducts educational activities for rural population, agricultural producers, members of the Association and others in the fields of management, marketing, law, ecology, modern technology etc.

The association promotes and implements modern achievements of science, engineering, technology, new forms and methods of work for rural population and agricultural producers.

The association coordinates the activities of rural population, agricultural producers, members of the Association and others.

The association contributes training of experts by organizing training programs.

The association represents and protects the legitimate rights and interests of their members in authorities.

The association makes the offers concerning the creating and improving of regulatory acts, regulates agricultural advisory services in Ukraine.

The association promotes cooperation of the members with international organizations and partners involved in advisory services.

The association supports the lucrative activity of agricultural enterprises and improves welfare of the rural population.

The association popularizes itself and extends information about educational programs, projects. Moreover organization creates conditions for access to the members of the association to databases.

Structure

NAAASU is represented by their members - agricultural advisors and agricultural extension services, whose activities are governed by the Law of Ukraine "Agricultural Advisory Services", in all regions of Ukraine.

Head office of NAAASU is located in Kiev (10, Heroiv Oborony st., of. 10

President of association is Korinets Roman, vice president of association is - Andriienko Svetlana, Kropyvko Mykhailo, Brivko Tetiana, Ivan Pankiv.

E-mail: doradaukraine@gmail.com.

www.dorada.org.ua

Experience

NAAASU has a huge experience of research, lobbying, information, educational projects, legislative drafting, development of state programs, as well as experience in working with foreign and international organizations, international technical assistance projects in different countries.

NAAASU has already held hundreds of seminars, roundtable discussion and scientific conferences, including international.

NAAASU has founded several textbooks, such as: "Fundamentals of agricultural Advisory in Ukraine" and "Handbook for agricultural advisers". Moreover association composed papers and documents of the National Association of Agricultural Advisory Services of Ukraine in 3 volumes, programs, booklets, brochures, manuals, etc.

NAAASU provides information through website of the association, newspaper "Journal of National Association of Agricultural Advisory Services", "Journal "Farmer of Ukraine", national radio, TV etc.

NAAASU initiated the adoption of the Law of Ukraine "Agricultural Advisory Services".

The association and its members cooperate in partnership with international programs, projects of World Bank, FAO, European Commission, the governments of the United States, Canada, UK, Germany, Denmark, the Netherlands, Sweden, Poland, and with advisory services in Bulgaria, Estonia, Latvia, Lithuania, Moldova, Romania, Hungary, Japan, Belarus, China and Russian Federation.